

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht – loovtegevuse õpetaja

Merilin Sepp

NOORTE KAASAMINE NOORTE KOTKASTE JÄRVA MALEVA NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja: Urmo Reitav, MA

Kaitsmisele lubatud .....

(Juhendaja allkiri)

Kaasjuhendaja: Anu Allekand, MA

Viljandi 2012

SISUKORD

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	3
1. Töö teoreetilised lähtekohad	5
1.1. Noorte kaasamine ja osalus	5
1.2. Noorte kaasamise ja osaluse tähtsus	7
1.3. Noorte kaasamise ja osaluse rakendamine	8
1.4. Euroopa Liidu seisukoht noorte osalusest	10
1.5. Noored Koktad	11
1.5.1. Lühitutvustus	11
1.5.2. Kujunemislugu	13
1.5.3. Põhitegevused.....	13
1.5.4. Noorte Kotkaste Järva malev	14
2. Uurimuse eesmärk ja metoodika	16
2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimusküsimused	16
2.2. Uurimuse populatsioon, valim ja valimi kirjeldus.....	16
2.3. Uurimuse metoodika.....	16
3. Uurimuse tulemused.....	17
4. Noorte kaasamine noorte kotkaste järva maleva näitel	32
Kokkuvõte	38
Kasutatud kirjandus	40
LISA 1	41
Summary	44

SISSEJUHATUS

Noorte kaasamine, osalus ja aktiivsus on praegusel ajal Eestis, Euroopas ja ka mujal maailmas aktuaalseks teemaks. Pidevalt ilmub uusi väljaandeid, mis antud teemat puudutavaid küsimusi püüavad lahendada või vähemasti võimalike lahendusvariante välja pakkuda. Käesolev töö taotleb omamoodi sarnast staatust – olla noorte kaasamise, osaluse ja aktiivsusega seotud küsimuste üks võimalike lahendusallikaid.

On oluline, et noorsootööd tehtaks noorte jaoks. Kindlasti mitte vähetähtsam on, et noorsootööd tehtaks noortega koos. Noored on mõnes mõttes nagu patsiendid arstidele. Arst võib patsiendi põlve kümneid korda opereerida, kuid kui haigele teeb muret valutav küünarnukk, pole nendest kümnetest kordadest abi. Haige üldjuhul teab ja tunneb, mis tal valutab või kust halb on. Samuti teab ja tunnetab noor, mis on valesti või vastupidi, mis on hästi.

Oma uurimustöö teemana käsitlen noorte kaasamist Noorte Kotkase Järva maleva näitel. Antud teemat uurima ajendasid mind nii vestlused noorkotkaste rühmajuhtidega kui ka mu enda seminaritöös korduma kippunud idee noorest kui probleemi lahenduse algallikast. Rühmajuhtidega vesteldes tõusis tähtsusele esikohale probleem, et kui rühmajuhid korraldavad oma noorkotkastele üritusi, ei ole osavõtu protsent väga kõrge. Drastilistematel juhtumitel, on rühmajuhi korraldatud koolituselt osa võtnud vaid 2 noorkotkast. Milles on probleem? Milline oleks lahendus? Minu eesmärgiks oli uurida probleemi sisu ja lahendusvõimalusi läbi noorkotkaste endi arvamuste.

Enne uurimustöö läbiviimist esitas töö autor **kolm hüpoteesi**:

- Peamine noorkotkaste sündmustest osavõttu aktiivsust mõjutav tegur on huvi puudumine sündmuse vastu.
- Noorkotkad on huvitatud ise sündmuste korraldamisest või korraldamisele kaasaaitamisest Järva malevas.
- Noorte Kotkaste Järva malevas puudub noorte osaluse rakendamisevõimalus.

Antud töö on kantud ideest „noor kui info allikas“. Seega tuleb rõhutada, et tööle seatud eesmärgid on seatud noorte huvidest lähtuvalt, töö tulemused noorte nägemus osaluse ja

kaasamise teemast ning tööväljund antud nägemusest inspireeritud. Sellest lähtuvalt on uurimuse **probleem**: kuidas suurendada Järva maleva noorkotkaste aktiivsust läbi nende kaasamise Noorte Kotkaste Järva maleva töösse.

Uurimustöö koosneb teoreetilisest ja uurimuslikust osast. Esimeses osas anna ülevaate nii noorte osalusest ja kaasamisest, kui uurimisobjektiks oleva Noorte Kotkaste organisatsiooni kujunemisest, ajaloost ja tegevusvaldkondadest. Teises osas kirjeldan uuringu metoodikat ja taustandmeid ning kolmandas osas toon välja uurimustöö tulemused ja tehtud järeldused. Lisaks on tööl neljas osa, mis koondab antud lõputöö teoreetilise ja uurimusliku osa praktiliseks väljundiks, andes ülevaate suurematest osalemisprobleemidest Noorte Kotkaste Järva malevas ja võimalikest lahendusvariantidest.

1. TÖÖ TEOREETILISED LÄHTEKOHA

1.1. Noorte kaasamine ja osalus

Tutvudes erinevate allikatega, mis kajastavad noorte osalust, tegin tähelepaneku, et seda selgitatakse suures osas läbi noortepoliitika. Olgugi, et noorteorganisatsioonid on üks osa riigi noortepoliitikast, on üks osa noorteorganisatsioonidest oma iseloomult ja tegutsemispõhimõtetelt tugevalt apoliitilised. Keskendudes oma töös apoliitilise organisatsiooni Kaitseliit noorteorganisatsiooniline Noored Kotkad, püüdsin osaliselt läbi noortevolikogu, osaluskogu, õpilasesinduste ja muude taoliste organisatsioonide selgitatud noorte osaluse ja kaasamise võimalusi nii öelda tõlkida mittepoliitiliste noorteorganisatsioonide konteksti. Ehk siis selgitada, kas ja kuidas saaks Noored Kotkad noorte kaasamise ja osaluse põhimõtteid rakendades suurendada oma liikmete aktiivsust ja algatusvõimet.

Noorte osalus on üks noorsootöö valdkond. Noorsootöö strateegia defineerib antud mõistet, kui noortele osaluseks mitmekesiste võimaluste loomine ja osalusmotivatsiooni arendamine (Noorsootöö strateegia... 2006, lk 15). Selle definitsiooni kohaselt tuleks noortele anda võimalus neid puudutavates otsustes kaasarääkida ning üleüldiselt tutvustada neile kaasarääkimise võimalusi ja ka vajadust.

Võimalusi noorte osaluseks on mitmeid. Üldplaanis saab neid liigitada kaheks – aktiivseks ja passiivseks. Noorte kaasamise ja osaluse käsiraamatu kohaselt teevad noored aktiivse osaluse puhul ise otsuseid ja pakuvad lahendusi. Passiivse osaluse käigus osaletakse ühiskonna pakutavates tegevustes. (Noorte kaasamine... 2009, lk 4)

Laiemas plaanis aitab noorte osalus võimalusi paremini selgitada Roger Harti „Noorte osaluse redel“ (vt tabel 1). Hart on oma redeil välja toonud 8 erinevat noorte kaasamise viisi. Astmed 4-8 on aksepteeritavad noorte kaasamise mudelid. Astmed 1-3 noori tegelikuses ei kaasa. Roger Hart'i koostatud mudel on vaid üks võimalikest mudelitest. Töö autor valis näitena toomiseks antud mudeli, tema lihtsuse ja struktureerituse tõttu.

Alljärgnevalt on esitatud Hart'i redel (Noorte kaasamine... 2009, lk 6) tabelkujul, kus vascul pool tulbas on redeliastme nimetus ja paremal selgitus, mida sellega silmas peetakse.

	Osaluse redel	Selgitus
8.	Noorte omaalgatuslikud, kuid täiskasvanutega jagatud otsused	Initiatiiv tegevusteks tuleb noortelt, kuid otsuste tegemisel osalevad nii noored kui ka täiskasvanud. Täiskasvanud innustavad noori, samas saavad noored õppida täiskasvanute elukogemusest.
7.	Noorte omaalgatuslikud ja juhitud otsused	Noored algatavad mingi tegevuse ja viivad selle ka ise läbi, täiskasvanutel on vaid toetav roll.
6.	Täiskasvanute algatatud, kuid noortega jagatud otsused	Täiskasvanud algatavad mingi projekti, otsused tehakse lõplikult koos noortega.
5.	Konsultatsioon noortelt ja tagaside neile	Noored annavad nõu täiskasvanutele. Noori teavitatakse, kuidas nende panust kasutatakse ja milline oli lõpptulemus.
4.	Etteantud roll noortel ja tagasiside neile	Noortele antakse teatud ülesanne tervikprotsessist. Noori teavitatakse kuidas nende panust kasutatakse ja kuidas see mõjutab lõpptulemust.
3.	Võltsosalus (<i>ingl Tokenism</i>)	Juhtumid, kus tundub, et nagu antaks noortele sõna, ent tegelikult puudub neil võimalus otsust mõjutada.
2.	Dekoratsioon	Täiskasvanud lahendavad noortelt tulnud probleeme, kuid noored on otsustusprotsessis pelgalt kaunistuseks, mõjutavad vaid väga kaudsel viisil.
1.	Manipuleerimine	Täiskasvanud kasutavad noorte temaatikat ja pakuvad välja teemasid, mis nende arvates võiks olla noorte jaoks aktuaalsed.

Tabel 1 Robert Hart'i „Noorte osaluse redel“

„Osalus nõuab noortelt uute oskuste omandamist ja olemasolevate oskuste täiendamist“ (Euroopa noortepoliitika... 2001, lk 21). Ehk siis kõik ei ole must-valge. Üks külg on tõesti

võimaluste loomine ja andmine noorele, teisalt tuleks anda ka vahendid – kokkuvõtvalt luua tingimused.

1.2. Noorte kaasamise ja osaluse tähtsus

Noorte kaasamine ei ole vajalik ainuüksi noorteorganisatsioonide tööks ja eksisteerimiseks. Võttes antud teemale korraks laiemal ühiskondliku põhjal, on noorte kaasamine ja osalusvõimaluste andmine tähtis nii hetke eluolu korralduse analüüsimiseks ja arendamiseks, kui ka tuleviku mõistes. Noorte aktiivseteks ja kaasaraäkimishimulisteks kasvatamisele rõhumine, aitab kaasa järjekordse põlvkonna loomisele, kes teab ja oskab kaasaraäkidada teda puudutavates küsimustes ja teemades.

Kirjanik Sass Henno on öelnud: „Elame praegu riigis, kus noortel on võimalusi kordades rohkem, kui nad kasutada jõuavad. Seega saab küsimus olla ainult leidlikuses. Loomulikult kehtib endiselt rusikareegel, mille juba imikuna selgeks õppimisime, kuid suureks saades ära unustasime – kui on hästi valus, tuleb karjuda hästi kõvasti. Äkki keegi kuuleb ja oskab ka aidata.“

Eelnev lõik selgitab kõige lihtsamalt lahti selle, mis peaks olema noorte kaasamise eesmärk. Nagu ka töö sissejuhatuses sai juba kirjutatud, teab noor piltlikult öeldes kust tal valutab ja mida opereerida oleks vaja. Seega ei olegi probleemiks see, et noor ei tea vaid et noor ei oska. Ta ei oska oma probleeme väljendada või ta ei oska kuhugi poole nendega pöörduda. Sotsiaalse kaasatuse käsiraamatus (T-Kit käsiraamat... 2003, lk 12-14) puudutatakse teravalt sotsiaalselt tõrjutud noorte kaasamist noorsootöösse. On öeldud, et pikaajaliselt sotsiaalselt tõrjutud noorel on olemas kogemuste pagas, mis noorsootööd rikastab. Suhe on vastastikune. Läbi kaasamise ja võimaluste teiste noortega aega veeta, suureneb antud noore turvatunne ja lävimisoskus. Samas läbi oma kogemuste sotsiaalse tõrjutusega, oskab see sama noor paremini osutada kaasamise ja osalusvõimaluste valupunktidele ja puudujääkidele. Ning samas ka sellele, kuidas teisi sotsiaalselt tõrjutud noori paremini noorsootöösse kaasata.

1.3. Noorte kaasamise ja osaluse rakendamine

Noorte kaasamise ja osaluse rakendusmudel Roger Hart'i näitel (vt tabel 1, lk 6) annab üldise ülevaate noorte kaasamisest ja sellega seotud ohtudest. Selles peatükk keskendub rakendamisvõimalustele ja ohtudele pikemalt.

Läbi meedia, info- ja suhtlusportaalide loodud kuvandite on suuremal või vähemalt määral mõjutatud pea iga noore inimese isiksuse kujunemine ja areng. Luuakse kuvandeid ilust, suhtlemisest ja ka noorest endast. Lause „tänapäeva noorus on hukka läinud“ ei ole enam pelgalt vanaemade ja vanaisade sõnakõlks, mis pool naljatledes ikka sünnipäeva lauas kõlas. See on saanud reaalsuseks – vähemasti meedia kuvandi järgi. Sellele vastukaaluks jookseb televisioonis lugematult arvul filme ja sarju, mille keskmes on kujutatud edukaid, rõõmsameelseid, tugevaid ja iseendaga üksi hakkama saavaid noori.

Nende kahe äärmuse vahele jääb aga tegelik noor. Seda noort tahame me igasse sündmusesse kaasata, rääkida, kuidas meie ajal asjad olid ja visata teda pea ees vette, et küll ta ise ujuma õpib. Reaalne olukord näeb aga tihtipeale välja selline: noor ei võta sündmustest osa, ta ei suhestu „meie-aja“ asjadega ja pea ees vette kukkununa on ta pigem nõus jalad ees veest välja tulema, kui ise ujuma õppima. Miks see nii on? Noorele ei pakuta sündmusi, mis teda huvitaks, ta tahab ise rääkida, kuidas tema ajal, nüüd ja praegu, asjad on ning keegi pole teda ujuma õpetanud.

Eduka noorte osaluse tagavad taust, väljakutse, võimed ja seotus (Noorte kaasamine...2009, lk 7). Tausta all peetakse silmas ühiskonna üldiseid hoiakuid ja väärtuseid – kui ühiskonnas ei ole kaasarääkimine levinud, on noori selleks raskem motiveerida. Väljakutse tähendab lühidalt seda, et ettevõtmine peaks olema noorele atraktiivne – kui teema või ettevõtmine noort ei puuduta või talle huvi ei paku, ei ole noor huvitatud ka tulemuslikust osalemisest.

Isegi kui ühiskonna hoiakud ja väärtused on osalust soodustavad ning noorele pakutakse atraktiivseid valikuid, võib ette tulla veel mitmeid takistusi. Üldiselt on need võimalik jaotada kahte suuremasse kategooriasse: isiklikud ja praktilised takistused (*ibid* lk 8).

Noore isiklikud ja praktilised takistused (T-Kit käsiraamat... 2003, lk 19):

Isiklikud:

- Madal enesehinnang ja enesekindluse puudumine
- Julgustuse puudumine
- Hirm üleoleva suhtumise ees
- Ettekujutus noorsootööst kui millestki igavast
- Hirm diskrimineerimise ees
- Ebahuvitavad tegevused

Autori hinnangul saab neid takistusi suuremal või väiksemal määral kahandada teavitustöö kaudu – julgustades noori, andes ülevaateid osalusest ja noorsootööst, pakkudes atraktiivseid tegevusi jne. Loomulikult, peab kõik see, mida reklaamitakse ka tõele vastama. Lisaks annab suure panuse noorsootöötaja isiklik eeskuju ja siiras huvi noore vastu. Kui noorsootöötaja ise näitab üles entusiasmi ja positiivsust, on lihtsam ka teisi oma töösse kaasata.

Võimalikud praktilised takistused on aga:

- Info puudumine
- Osalemisloa puudumine – rühma surve liitumise vastu
- Aja või energia puudumine
- Rahapuudus
- Kultuurilised ja religioossed vastuolud
- Liikuvusega seotud probleemid

Ka neid takistavad tegureid saab suuremal või väiksemal määral muuta. Info puuduse lahendamine käib kooskõlas ka juba isiklike takistuste lahenduse juures välja toodud meetodite abil – teavitustöö. Osalemisloa puudumine rühma survele toob välja kaks aspekti – juba kaasatud rühma vastuolu või noore enda sõpruskonna vastuolu üleüldisesse osalusse. Kui tegu on juba töötava rühma vastuoluga, on vajalik rühmasisene töö, vajadusel reeglite kehtestamine ja meeskonna töö harjutused, mille tulemusel oleks hea rühma tööd ja sisekliimat analüüsida. Välise surve puhul on tähtis töö noore endaga, julgustada teda oma arvamust avaldama, tema arvamusega arvestama, andma adekvaatset tagasisidet ja seeläbi noore enesekindlust ja osalustahet tõstma.

Noorte osaluse ja kaasamise käsiraamatus on toodud põhilised osalemise vormid (Noorte kaasamine.. 2009, lk 8):

- Otsustusrühmad – noored otsustusgruppides, näiteks komisjonides, paneelides. Selline võimalus võib näiteks avalduda kohaliku omavalitsuse noorsootöö komisjoni ühe liikmena.
- Paralleelsed otsuse kujundamise rühmad – noorte rühmad tegutsevad paralleelselt tegelike otsustuskodadega, olles formaalselt viimastega seotud. (Näiteks noortevolikogud)
- Elluviimisrühmad – noored on otseselt kaasatud spetsiifilistesse ülesannetesse, näiteks läbirääkimistesse, avalike materjalide ettevalmistamisse.
- Väiksed nõuandvad arutelurühmad – noored avaldavad arvamust ja genereerivad ideid.
- Loovad nõuanderühmad – laiem noorterühm, mis genereerib ideid ja avaldab arvamust.
- Informatsiooni andmine – küsitluses ja fookusrühmades osalemine.
- Avalik suhtlus – meedias või suurüritustel oma seisukohtade esitlemine.

Need on üldiseloostused erinevatele osalusvõimalustele, mida vajadusel modifitseerides, saab kasutada ükskõik millise noorteorganisatsiooni konteksti noorte kaasamiseks ja aktiivsemaks muutmiseks.

1.4. Euroopa Liidu seisukoht noorte osalusest

Kuigi Eestist väljaspool on noorte osaluse teemaga laiemalt tegeletud ÜRO tasandil (nt Unicef), huvitas töö autorit just Euroopa Liidu seisukoht – millised suunad on noorte kaasamise ja osalemisega tegelemiseks võetud (see omakorda mõjutab ka rahastusvõimalusi). Seega millisel seisukohal on Euroopa Liidu Komisjon, kui asi puudutab Euroopa noori, nende kaasamist ja aktiivust.

2009. aasta mais avaldas Euroopa Komisjon kavandi järgneva 9-aastase perioodi arenguteks Euroopa Liidu noortevaldkonnas. Kavandi originaalpealkiri oli „An EU Strategy for Youth – Investing and Empowering. A renewed open method of coordination to adress youth challenges and opportunities.“ (Haridus- ja Teadusministeerium) Selle teatise põhjal koostati resolutsioon „Euroopa noortevaldkonna uuendatud koostööraamistik 2010-2018“. Antud koostööraamistik seob endas kaks üldist eesmärki (Euroopa noortevaldkonna uuendatud... 2009, lk 7):

- Luua kõikide noorte jaoks hariduses ja tööturul rohkem ja võrdseid võimalusi

- Edendada kõikide noorte kodanikuaktiivsust, sotsiaalset kaasatust ja solidaarsust.

Koostööraamistiku järgi on osaluse valdkonnas Euroopa Liidu liikmesriikide eesmärk toetada noorte osalust esindusdemokraatias ja kõigi tasandite kodanikuühiskonna tegevustes ning ühiskonnas tervikuna (Euroopa noortevaldkonna uuendatud... 2009, lk 22). Üldise eesmägi juures on välja toodud ka mitmeid algatusi noorte osaluse edasiseks arenguks. Kokku on algatusi 7, toon neist siinkohal välja 3 (*ibid* lk 22):

- Ergutada noorte osaluse, noorte teavitamise ja noortega konsulteerimise suuniste rakendamist või väljatöötamist, et tagada nende tegevuste kvaliteet.
- Soodustada suurema arvu ja erinevamate noorte osalust esindusdemokraatias, noorteorganisatsioonides ja muudes kodanikuühiskonna organisatsioonides.
- Toetada alates varasest noorusest „osalema õppimise“ mitmesuguseid vorme nii formaalhariduse kui mitteformaalse õppimise raames.

Eelnevate näidetega tahan illustreerida antud lõputöö sisulisi eesmärke ja nende abil põhjendada töö vajalikust. Noorte osaluse teema on oluline Euroopa Liidus üldiselt, mitte ainult individuaalne ühe riigi noorsootöö valdkonnas esile tõstetud küsimus. Ka rõhub Euroopa noortevaldkonna koostööraamistik õigetele murekohtadele, mille alaseid näiteid praegusest Eesti noorte osaluse võimalustest kindlasti leida võib. Alati ei pakuta võimalust noorele ise kaasaráhkida ning oma ideid välja pakkuda. Tihti võib kuulda lugusid noorsootöötajatelt, kes ráágivad, kui palju nad pakuvad välja võimalusi noortele osalemiseks ja kaasalõõmiseks, kuid noored pole huvitatud. Üheks noorte vähese huvi ja aktiivsuse võimalikuks põhjuseks on hõivatus – ajapuudus seoses teiste hobide või õpingutega. Seda enam peab pakutav osalusvõimalus olema atraktiivne ka osaluse mõiste tasandil.

enam peab pakutav osalusvõimalus olema atraktiivne ka osaluse mõiste tasandil.

1.5. Noored Koktad

1.5.1. Lühitutvustus

Kaitseliidu eriorganisatsioon Noored Kõtkad (edaspidi: Noored Kõtkad) on avalik-õigusliku juriidilise isiku struktuuriüksusena tegutsev vabatahtlik skautlik poiste organisatsioon, mille eesmärk on isamaalises vaimus kasvatada noori vaimselt ja kehaliselt terveiks Eesti kodanikeks (Põhikiri... 2004, lk 9).

Oma eesmärkide saavutamiseks korraldab organisatsioon noortele erinevaid õppuseid, laagreid, järgu- ja erialakatseid. Noorte Kotkaste tegevus on reguleeritud järgnevate dokumentidega:

- „Noorte Kotkaste põhikiri ja kodukord”
- „Noorte Kotkaste järgu- ja erialakatsed”
- „Kaitseliidu eriorganisatsioonide – Kodutütred ja Noored Kotkad – arengukava aastateks 2008-2013”
- Kaitseliidu ülema aastakäsk

Organisatsiooni ja selle personali arendustegevused põhinevad organisatsiooni missioonil ja visioonil. Nendega määratletakse organisatsiooni põhiväärtused. Missioon kirjeldab organisatsiooni olemasolu põhjuseid ja suunda ning visioon seda, kuidas või millisena näeb organisatsioon ennast tulevikus. Antud organisatsiooni, Noored Kotkad missioon ja visioon on järgnevad:

- Missioon - Noorte Kotkaste organisatsiooni missiooniks on vabatahtlikust tähtsustades ja hinnates pakkuda noortele parimaid arengu- ja tegutsemisvõimalusi läbi Eestit väärtustava kasvatustöö. (Noored Kotkad 2011 a,b)
- Visioon - Aastal 2013 oleme me kvaliteetset kodanikukasvatust pakkuvad omanäolised skautlikud organisatsioonid Eestis ning oleme kõigi teiste institutsioonide jaoks tunnustatud koostööpartneriteks. (Arengukava... 2007, lk 6)

Noorte Kotkaste liikmeskonna moodustavad noorkotkad, nende juhid, au- ja toetajaliikmed. Noorkotkaste juhtideks on reeglina vähemalt 18.aastased Eesti Vabariigi kodanikud. Erand juhtudeks on organisatsiooni liikmete hulgast väljakasvanud juhid, kes on nooremad kui 18.aastat. (Põhikiri... 2004, lk 13)

Noorte Kotkaste liikmeks võivad astuda kõik Eesti noormehed alates kaheksandast eluaastast, kes tunnustavad ja järgivad noorkotkaste seaduseid (Põhikiri... 2004, lk 12-13). Noorte Kotkaste liikme vanuseline ülempiir on 18.aastat. Alates 15.eluaastast võib Noorte Kotkaste organisatsiooni liige astuda Kaitseliidu noorliikmeks. Vanuse ja tegevuse järgi jagunevad noorkotkad järgnevalt: 8-11aastased – noorhaukad; 12-16aastased – noorkotkad; alates 16aastased – kotkad (*ibid* 2004, lk 12-13). Vanuseline jaotus on oluline õppetegevuste

paremaks organiseerimiseks ja läbiviimiseks. Järgu- ja erialakatseid koostatakse ja viiakse läbi samuti vastavalt vanusele.

1.5.2. Kujunemislugu

Kaitseliidu eriorganisatsioon Noored Kotkad on välja kasvanud esimese Eesti Vabariigi algus aegadel loodud skautlikust ühendusest nimega Eesti Skautide Malev. 1920.aastal astus rühm rahvuslikult meelestatud noori Eesti Skautide Malevast välja ning lõi rahvusliku edendamise noorteorganisatsiooni nimega Aastal 1928 hakkas Kaitseliit looma oma alluvuse kuuluvaid eriorganisatsioone noortele – Noored Kotkad ja Kodutütred. Kaks aastat hiljem moodustati Tallinna Noorseppade Malevast Tallinna Noorkotkaste Põhja Malevkond.

Noorte Kotkaste organisatsiooni asutamine otsustati 27.mai 1930.aastal. (Henn 2003)

1940.aastaks, kui organisatsioon laiali saadeti, oli selle liikmeks ligikaudu 20 000 noort, nendele lisaks veel kuni 1800 noortejuhti. Kui Kaitseliidu taastamiseni jõuti 1990.aasta esimestel kuudel, siis Noorte Kotkaste organisatsioon taasasutati 1989.aasta 12.augustil.

1.5.3. Põhitegevused

Noorte Kotkaste tegevustasandid jagunevad nelja alakategooriasse - üleriigilised laagrid-võistlused; malevatasandilised laagrid-võistlused; rühmatasand; salgatasand.

Malevatasandilistest laagritest-võistlustest korraldatakse järgnevaid (Järva maleva näitel):

- Sügislaagrid – põhiteemad: jalgsirännak, majutuse rajamine, laagri rutiinid, side (ettevalmistamine/korraldamine/läbi viimine), meditsiin, ohutustehnika, luuramine vastase alal.
- Luureretk – põhineb Mini-Erna skeemil (võistkondade ülesandeks on kahe ööpäeva jooksul läbida ligikaudu 25km pikkune võistlusrada, mille jooksul on vaja lahendada erinevaid noorkotka oskusi nõudvaid ülesandeid), eesmärgiga rakendada järgukatsete teadmised ja oskused praktikas lavastatud situatsioonidesse. Arendada noorte loovust ja füüsilise vastupanu võimet. Selgitada Kodutütarde ja Noorte Kotkaste rühmade vahel välja parimad võistkonnad nooremas ja vanemas vanusegrupis. Võistluse võtnud Noorte Kotkaste võistkond pääseb malevat esindama Mini-Erna võistlusele. (Noorte Kotkaste Järva Maleva ajaveeb 2011)

- Suvelaagrid – sportlik-meelelahutuslikud laagrid, mille eesmärgiks pakkuda noortele meeldivat puhkust, võrrelda ja arendada füüsilisi ja vaimseid võimeid ning tugevdada rühmadevahelist koostööd.

Ekskursioone, matku, võistlusi, näitusi, laagreid jne, korraldavad Noored Kotkad oma liikmete järgukatseteks valmistumiseks, noorte vaba aja arendavaks sisustamiseks ja uute liikmete värbamiseks (Kodukord.. 2004, lk 52).

Noorte areng organisatsioonis on üles ehitatud järgu- ja erikatsetele, mida noorkotkastele organisatsioonis liikmena läbida tuleb.

- Järgu- ja erikatsete õpetamine ja sooritamine noorkotkastele – korraldatud peamiselt rühma ja salga tasandil
- Salga- ja rühmapealike koolitus – korraldatud maleva tasandil
- Juhtide koolitus ja täiendõpe – Noorte Kotkaste keskjuhatuse tasandil

Järgukatsed jagunevad kaheks:

- Noorhaugaste katsed – Pesapoeg, Haukapoeg ja Noorhaugas
- Noorkotkaste katsed – Pesakotkas, Kotkapoeg ja Noorkotkas

Iga rühm korraldab iseseisvalt keskmiselt kord nädalas koonduse, et õppida ja korrata erinevaid järgu- ja erikatsete teemasid ning toimub ka muu kasvatuslik ja hariv tegevus vastavalt rühmapealiku äranägemisele.

Täiskasvanud noortejuhtidele ja rühmapealikele toimub kaks korda aastas õppepäev pärast maleva palgaliste noorteinstruktorite õppepäevi (noorteinstruktorite õppepäeval jagatakse uut infot, mida hiljem noortejuhtidele õppepäevadel edastada). Lisaks sellele toimub uutele Noorte Kotkaste salga- ja rühmajuhtidele kaks korda aastas vabatahtlike noortejuhtide kursus ning Kaitseliidu Koolis toimuvad mitteformaalsed koolitused nagu juhtimiskoolitus, instruktorikoolitus jne. (Kodukord... 2004, lk 49-52)

1.5.4. Noorte Kotkaste Järva malev

Noorte Kotkaste Järva malevas on kokku 241 noorkotkast, kes moodustavad 16 rühma. Maleval on kokku 20 noortejuhti, 19 neist on ka Kaitseliidu tegevliikmed. Juhtide leidmine on enamjaolt tulnud kaitseliitlaste kaudu. Näiteks pakkusid ise rühmapealiku kandidaadid välja

Koeru ja Albu rühm. Aasta jooksul ei ole lahkunud ükski juht, mis näitab positiivset järjepidavust ja pühendamust. Noorte Kotkaste Järva maleval on 10 toetajaliiget, kes on kaasalöönud Järva maleva sündmuste läbiviimisel (laagrid, võidupüha ja patrullvõistlus). Avaldused on esitamisel kahel uuel toetajaliikmel.

Järva maleva noorteinstruktori Urmas Piigerti sõnul oli planeeritud üritusi ja väljaõppelisi tegevusi eelmisel, 2011 aastal 50. 31.12.2011 seisuga oli toimunud 70 üritust, millest maleva liikmed ja juhid osa võtsid. 2010.aastal oli esimese poolaasta aktiivsus 30% ja teisel poolaastal 52%. 2011.aastal oli esimese poolaasta aktiivsus malevas 48%, seega võrreldes 2010.aastaga oli tõus 18%. Teise poolaasta aktiivsus oli 53%. 2011.aasta aktiivuse tõusuga mängib rolli tegevusaasta ja Järva maleva noorkotkaste kaasamine väljaspoole maleva üritusi. Lisaks veel rühmade endi üritused. Oma osa aktiivsuse tõusus mängivad ka koostööpartnerite üritused – näiteks kohalikud omavalitsused ja tema allasutused.

2. UURIMUSE EESMÄRK JA METOODIKA

2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimusküsimused

Käesoleva uurimustöö eesmärgiks on anda ülevaade Järva maleva noorkotkaste aktiivsusest, uurida noorte osalus mudeleid ja nende rakendamisevõimalusi Järva malevas noorkotkaste aktiivsuse tõstmiseks.

Endale seatud eesmärgi aitavad saavutada uurimisküsimused:

- Millised tegurid mõjutavad noorkotkaste aktiivsust Järva malevas?
- Milliseid osalusvõimalusi Järva maleva noorkotkad sooviksid?
- Millised on noorte osaluse rakendamisevõimalused Järva malevas?

2.2. Uurimuse populatsioon, valim ja valimi kirjeldus

Uurimuse populatsiooni kuulusid Järva maleva noorkotkad vanuses 8-18.aastat. Uurimuse populatsioon oli 241 Järva maleva noorkotkast.

Kasutatud on kihtvalimit – et erinevad alarühmad oleksid esindatud adekvaatselt. Valimisse kuulusid kõik 16 Noorte Kotkate Järva maleva rühma. Igast rühmast palusin küsimustiku täita vähemalt kümnel noorkotkal.

2.3. Uurimuse metoodika

Ajavahemikus 1.-30.aprill 2012, viis käesoleva töö autor läbi kvantitatiivse küsitluse teemal „Kaitseliidu eriorganisatsiooni Noored Kotkad liikmeks astumise põhjused“ (vt LISA 1).

Küsitlus viidi läbi internetipõhiselt, kasutades ankeetide koostamiseks ja edastamiseks eFormulari keskkonda. Küsitlus saadeti Järva maleva noorteinstruktorile (edastamiseks rühmapealikele), levitati suhtlusportaali Facebook Järva maleva noorkotkaste kommuunis ja edastati ka ühele osale noorkotkastele meili teel.

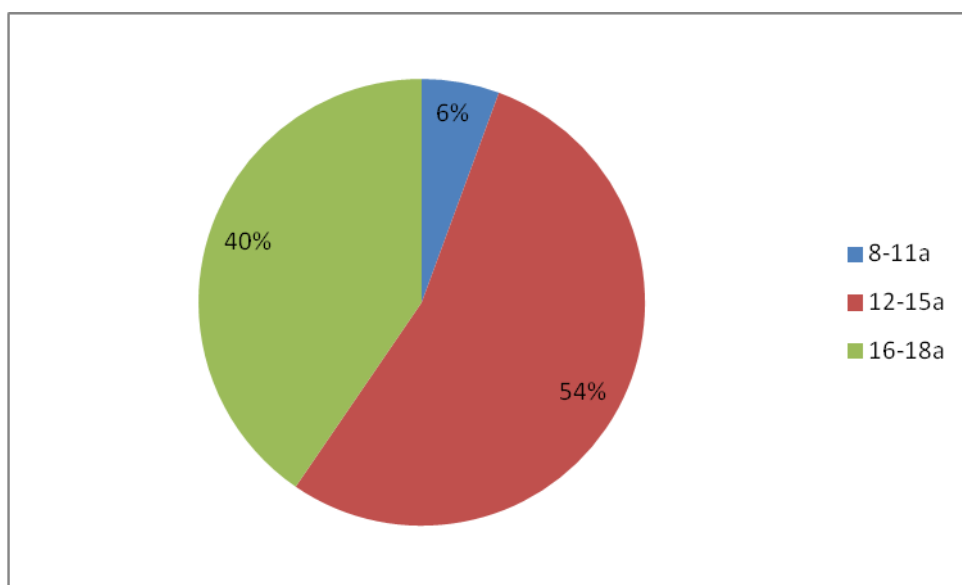
Saadud kvantitatiivsed andmed tuli ettevalmistada analüüsiks, s.t nad korrastada, kontrollida ja puhastada. See järel tuli luua toorandmete tabelid, mille järel toimus statistiline analüüs ning järelduste tegemine.

3. UURIMUSE TULEMUSED

Üldandmed

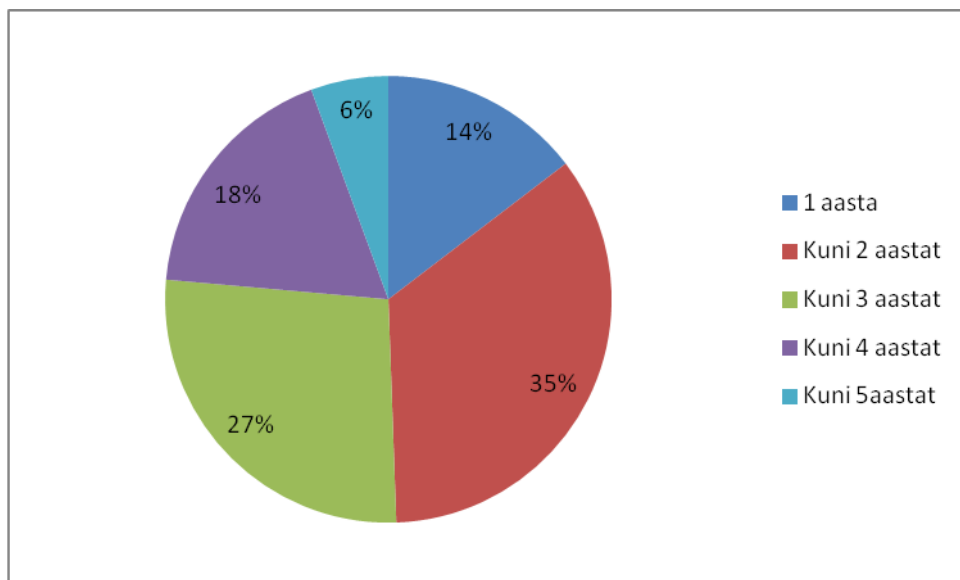
Küsitlusele vastas kokku 89 noorkotkast, seitsmest Järva Maleva Noorte Kotkaste rühmast. 16-st valimisse kuulunud rühmast vastasid küsitlusele seitsme rühma noorkotkad, seal hulgas Paide I, Särevere, Türi, Väätsa, Retla, Koigi ja Koeru rühma noorkotkad. 9 rühma mitteosalemise põhjus antud küsitluses ei ole kahjuks teada. Vanuseliselt jaotati vastanud kolme suuremasse gruppi (noorkotkastele omistavate järkude järgi): 8-11aastased (noorhaukad), 12-15aastased (noorkotkad) ja 16-18aastased (kotkad). Suurima (54%) vastanute grupi moodustas 48 vastanuga 12-15aastaste noorkotkaste grupp (vt joonis 1), väikseima (6%) osalusega oli 8-11aastaste noorhaugaste grupp, kus vastanuid oli kokku 5.

Joonis 1 Vastanute vanus

Noorkotkaks olemise aeg oli vastanute hulgas enamasti 2-3 aastat (vt joonis 2). Kahe aastase liikmestaažiga noorkotkaid oli vastanute seas 35% ja kolme aastase kogemusega 27%’i. Autori hinnangul on esimesed 2-3 kolm aastat see periood, mil noorkotkas kõige aktiivsemalt erinevatel sündmustel osaleb. Oma osa mängib ka vanus, millal noorkotkaks astuti. Organisatsiooni siseselt hinnatakse rohkem aktiivsemateks 8-15aastaseid noori (sellest vanemad tegelevad kas juba põhjalikumalt ka teiste hobidega, suunavad oma vaba aja seltskondlikuteks üritusteks või on näiteks astunud Kaitseliidu noorliikmeks.)

Siiski on 2-3 aastane kogemustepagas noorele inimesele piisav, et anda hinnanguid ja teha ettepanekuid organisatsiooni edasisteks arengusuundadeks.

Joonis 2 Organisatsiooni liikmeks oldud aeg.

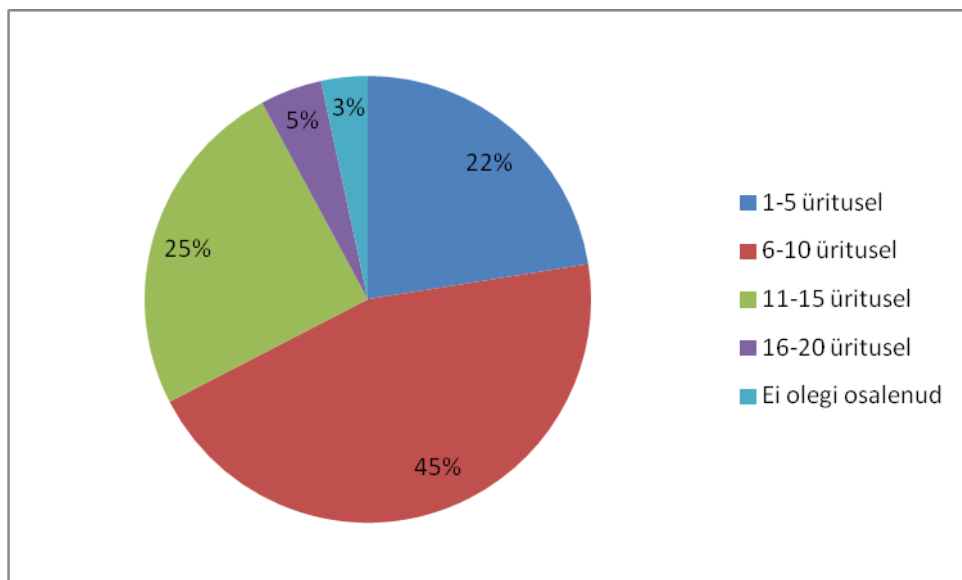
Vastanute aktiivsus

Antud küsimuse („Ligikaudu mitmel Noorte Kotkaste üritusel oled Sa viimase aasta jooksul osalenud“) eesmärgiks, oli kinnitada läbi aktiivsuse kontrolli küsitluses osalenud noorte adekvaatsust hindamaks maleva noorkotkaste aktiivsuse probleemi ja võimalike lahenduste leidmiseks.

Noorte Kotkaste Järva maleva kahe viimase aasta aktiivuste ülevaate leiab antud töö lehekülgedelt 14-15.

Küsitluse tulemustest selgub, et 45% vastanutest (vt joonis 3) on viimase aasta jooksul osalenud ligikaudu 6-10'el noorkotkastele suunatud üritusel, 25%’i vastanuist 11-15’el üritusel. 3%’i vastanutest (kokku 3 noort) ei ole viimase aasta jooksul osalenud ühelgi sündmusel. Mitteosalemise põhjenduseks toodi kahel korral kehv tervis ja/või haigused ning ühel korral huvipuudus välja pakutud üritustest osa võtmiseks. Antud juhtumi puhul, kus noor ei ole viimase aasta jooksul ühelgi sündmusel osalenud, tekkis küsimus, kas see küsimustik analüüsi aluseks võtta või jätta kõrvale. Kuna aga antud noorkotkas on organisatsiooni liige

olnud 5 aastat ning edasised vastused olid analüüsi rikastavad, ei eemaldatud seda ankeeti üldisest analüüsist. Sama klausel kehtib ka teise kahe noore puhul, kes viimase aasta jooksul ei ole sündmustest osa võtnud – üks vastanutest on organisatsiooni liige olnud 3 ja teine 4 aastat. Kokkuvõtvalt hindas antud töö autor vastanute kogemust ja sellest tulenevalt ka adekvaatsust piisavaks, et analüüsida nende vastuseid küsimustikule.

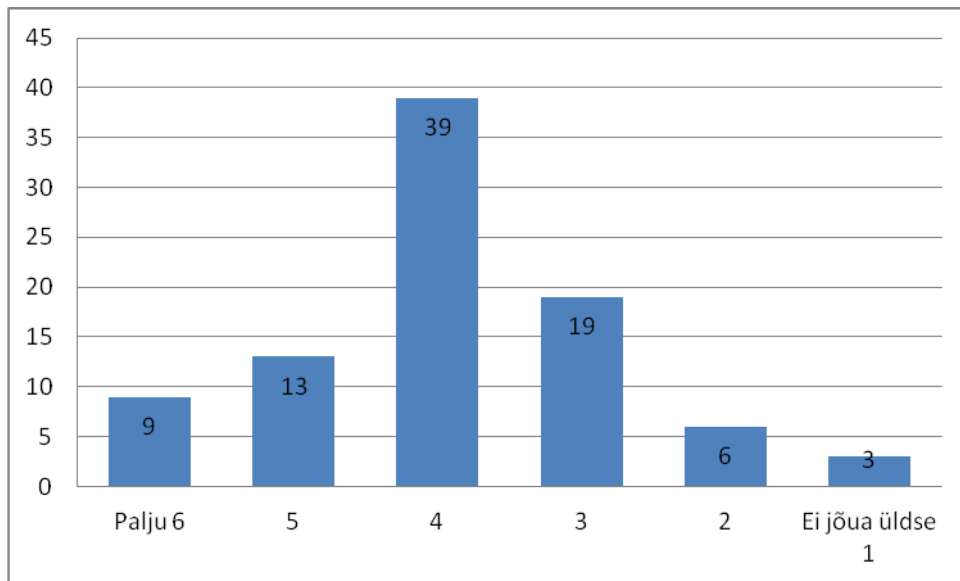

Joonis 3 Vastanute aktiivsus

Info liikumine

Siia alapunkti koondan kolme küsimuse tulemused. Nende küsimuste eesmärgiks oli uurida üldüldist info levikut (kui palju jõuab), võimalikud kitsaskohad (kuidas jõuab) ja seda, kuidas nad ise hindavad saadava info rohkuse mõju oma aktiivsusele. Esimene neist keskendus sellele, kuidas hindavad noorkotkad info jõudmist üritustest nendeni. Küsitluses osalejatel paluti antud küsimust hinnata 6-palli süsteemis, kus hinnangu tähendused olid: 6 – palju; 5 – pigem palju; 4 – keskmiselt; 3 – pigem vähe; 2 – vähe; 1 – ei jõua üldse infot.

39 noort hindas info levikut hindega 4 (vt joonis 4) ehk info levik on keskmine – maksimumi lähendane võimalik info maht nendeni alati ei jõua, kuid antud hinne ei näita ka suurt rahulolematust sellega. Kolmel juhul 89'st on info levikut hinnatud 1-ga, mis tähendab, et info ei jõua üldse nooreni. Põhjuseid, miks info ei jõua nooreni, on mitmeid. Üheks aspektiks on kindlasti see, kuidas jõuab info ürituste kohta nooreni. Seda uuribki järgmine küsimus.

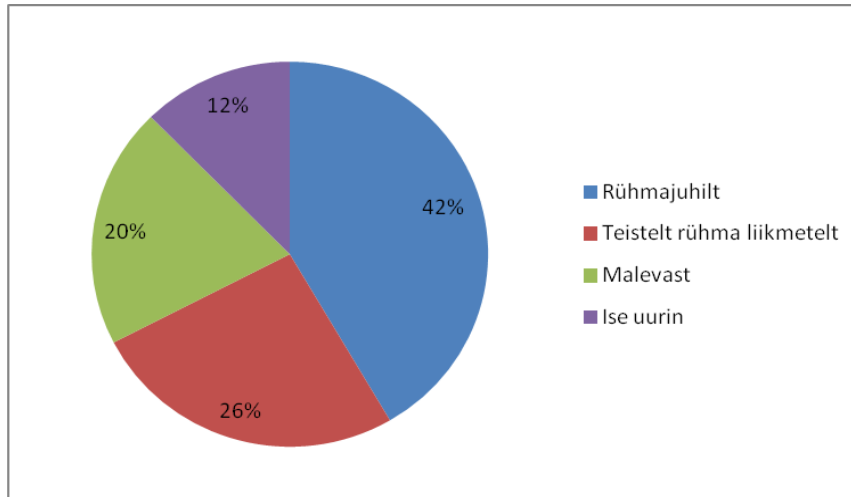
Joonis 4 Kui palju jõuab infot?

Mooduseid, kuidas noorkotkas peaks saama teavitatud eelolevatest sündmustest on üldjoontes kolm, erandjuhtudel 4. Nendeks on:

- Info tuleb rühmajuhilt – rühmajuhth on reeglina esmane infoallikas noorkotkale.
- Teistelt rühma liikmetelt – infoallikas enamasti juhtudel, kui noorkotkas ei ole koondusele jõudnud.
- Malevast – enamasti on malev esmaseks infoallikaks läbi tutvuste, interneti suhtluskeskkonna kommuunide, juhtudel, kui on vaja kindlate oskustega noorkotkast ja tema poole pöördutakse isiklikult jne.
- Ise uurib – noorkotkastel ei ole loomulikult keelatud ise eesseisvate sündmuste kohta uurida. Töö autor on aga seisukohal, et ülesandeväline ise uurimine ei tohiks olla esmane info hankimise viis. Seda kolmel põhjusel:

1. Arvesse võttes Noorte Kotkaste organisatsiooni iseloomu ja nn käsuliini omadusi.
2. Noore osalemise motivatsiooni vähenemise võimalus, pideva „ise uurimise“ tagajärjel.
3. Noor ei pruugi saada piisavas koguses infot – on võimalus, et näiteks ise uurides saab noor kolme ürituse ülevaate, kuid just nimelt neljas üritus, mille kohta ta ei tea, on see, kus ta osaleda tahaks ja/või saaks (arvestades nii aega, füüsilisi ja vaimseid oskuseid).

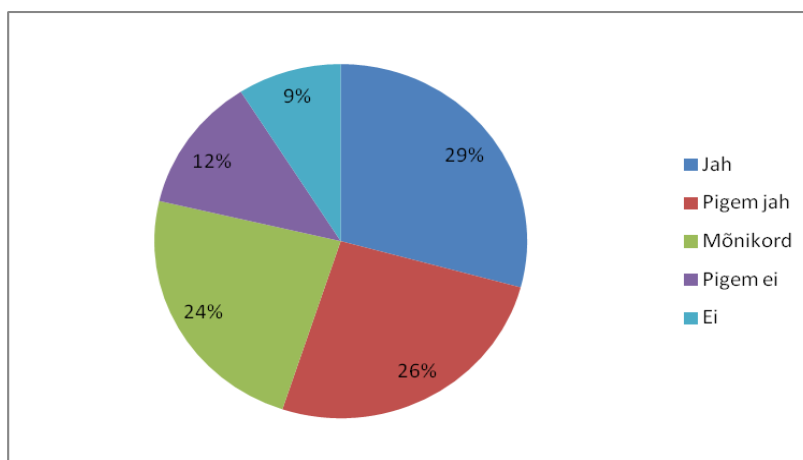
Küsitluse tulemustest (vt joonis 5) selgus, et suur osa vastanuist (42%) saab infot sündmuste kohta oma rühmajuhilt. 12%-i vastanutest peab enam jaolt aga ise uurima eesolevate sündmuste ja osalemisvõimaluste kohta.

Joonis 5 Kuidas jõuab info? Kellelt?

Töö autor usub, et info kättesaadavus ja levik mõjutab noorkotka otsust ja tahet talle pakutavatest sündmustest osa võtta. Seega uurisin noorkotkastelt ka seda, kas info jõudmine nendeni mõjutab nende osalemisaktiivsust.

Üle poolte noortest oli arvamusel, et infoleviku maht mõjutab nende aktiivsust. Kindlalt „jah“ vastas 29%’i vastanuist ning „pigem jah“ vastas 26%’i (vt joonis 6). Ka vastusevariant „mõnikord“ mida valiti 21-el korral (24%), näitab infoleviku mahu mõju noorte tegemistele. Kindla „ei“ andsid vastuseks vaid 9%’i noortest.

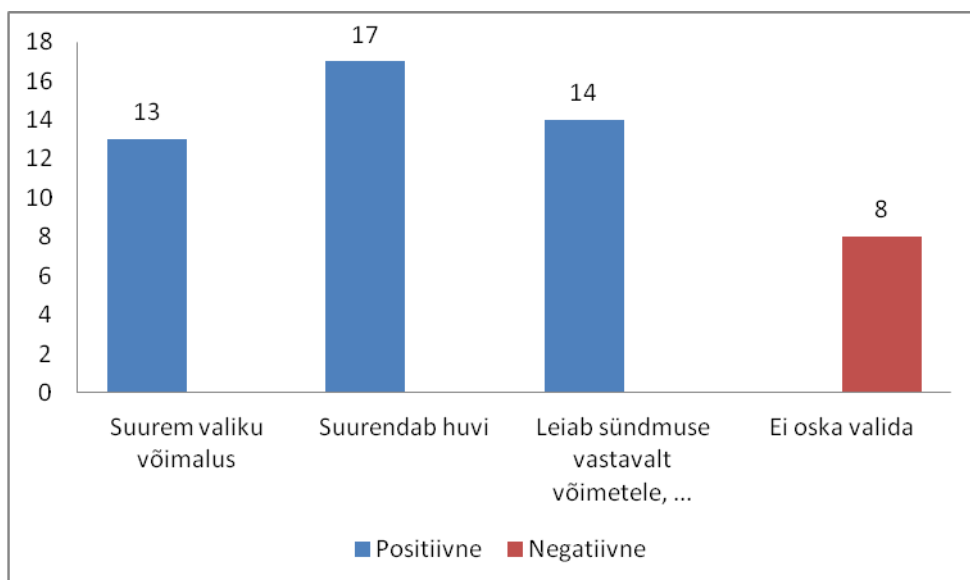
Joonis6 Kas ürituste info jõudmine Sinuni mõjutab Sinu üritustel osalemise aktiivsust?

Sellele lisaks said nad juurde kirjutada väiteid ning arvamusi, kuidas nende arvates infolevik neid mõjutab või milles see väljendub (ning ka vastupidi, kui noorkotkas oli vastanud, et infoleviku maht ei mõjuta tema osalemise aktiivsust). Kokku kirjeldas oma arvamust 71 vastanut 89-st. Neist 52 tõid näiteid teemal „mõjutab osalemise aktiivsust“ ning 19 teemal „ei mõjuta aktiivsust“. Koondasin antud vastused tüüpide järgi ning toon näideteks vastuste kokkuvõtted.

1. „Infoleviku maht mõjutab osalemise aktiivsust“ (vt joonis 7)

Mõjud olid nii positiivsed kui ka negatiivsed.

- Kui noorkotkas saaks omastada rohkem infot sündmuste kohta, oleks tal suurem valiku võimalus.
- Suurem sündmuste pakkumiste arv (suurem infolevik) suurendab noorkotka huvi erinevate sündmuste vastu.
- Erinevate pakkumiste läbi on noorkotkal võimalus leida enda jaoks sobivaim sündmus vastavalt oma võimetele, huvidele ja arengu soovidele.
- Suure info hulga seast, ei oska noorkotkas endale sobivat sündmust valida (ega sealjuures oma võimeid hinnata või huvi kindla teema vastu defineerida). (Märgitud joonisel punasega, kui negatiivne mõju suurele info mahule.)

Joonis 7 Infoleviku maht mõjutab osalemise aktiivsust

2. „Infoleviku maht ei mõjuta osalemise aktiivsust“

- Noorkotkas osaleb iga-aastaselt väljavalitud sündmustel ning ei ole teistest pakkumistest huvitatud. (Mainiti 10-l korral.)
- Noorkotkas ei vali sündmust – ta osaleb sündmustel, kuhu rühmajuht teda suunab. (Mainiti 9-l korral)

Seega ühest küljest võib inforohkus noorkotkas segadust tekitada. Ta ei oska valida endale sobivat sündmust ning ei vali üldse (ehk ei osale), või valib enda huvidest ja võimetest mittelähtuvalt sündmuse, saades negatiivse kogemuse ja olles edaspidi sündmuste valimisel arg, kartes uut negatiivset kogemust. Palju on sellistes olukordades võimalik ära teha rühmajuhil ja/või tema abil. Rühmajuht, kes teab sündmustest, mida ta pakub, põhjalikumalt, ning teades ja tundes ka oma noorkotkaste võimeid või huve, oskab soovitada või suunata noort sobivale sündmusele. Teisalt, kui noor on saanud mõnest laagrist või teiselt sündmuselt negatiivse kogemuse, ei tohiks teda sellega üksi jätta, vaid analüüsida mis, miks ja kuidas juhtus ning mida ettevõtta parema kogemuse saamiseks samas valdkonnas.

Olukordade puhul, kus noorkotkas on teinud kindlad valikud sündmustekalendris ja ta väidab, et ta suurtes kogustest infot teiste sündmuste kohta ei vaja, ei oleks mõistlik teda siiski infost päris ilma jätta. Tekib hoopis küsimus, mis põhjusel on noor just need kindlad valikud teinud? Kas on põhjuseks aeg (hõivatus teiste huvialade ning tegevustega), sotsiaalsed suhted või muu variant? Seda tuleks noorelt uurida ja probleemi korral (nt sotsiaalsete suhete probleemid) leida võimalik lahendus. Või teisest küljest saada kinnitust noore hõivatuse kohta ja mõista ning hinnata seeläbi tema valikuid.

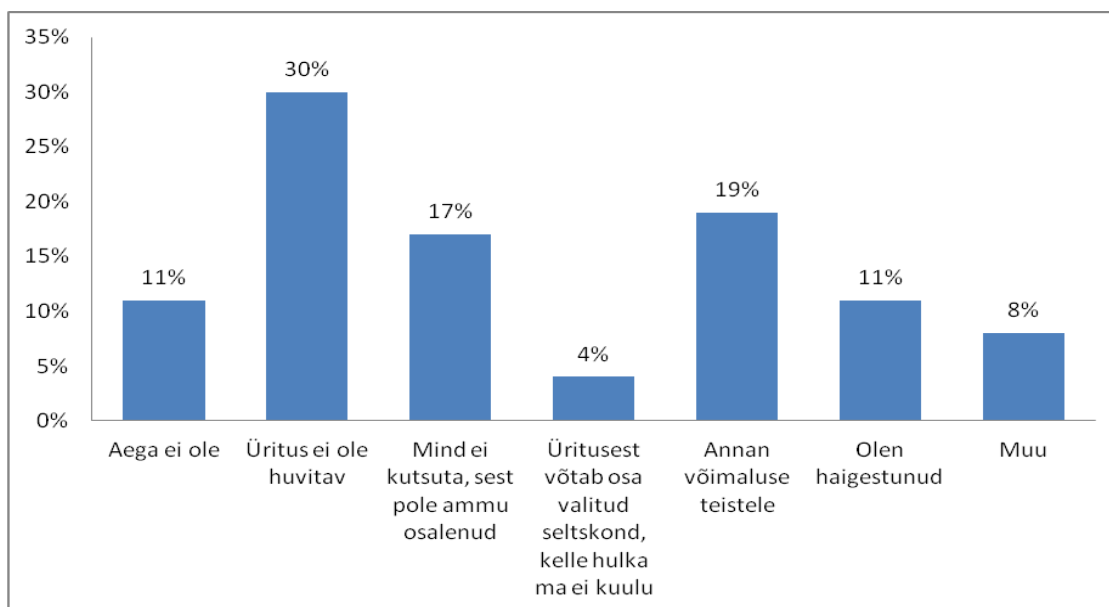
Miks ei võeta pakutavatest üritustest osa?

Põhjuseid, miks erinevatest sündmustest osa ei võeta on palju. Veel rohkem on oletuslike põhjuseid – näiteks võib rühmajuhtidel olla hoopis teine arusaam, miks noorkotkas pakutavatest sündmustest kinni ei haara. Küsimuse „Milline on peamine põhjus, miks Sa mõnel ürituse ei osale?“ eesmärgiks, oli välja jätta oletusikud põhjused („miks Sinu arvates teised noorkotkad ei osale üritustel“ jms) ning uurida küsitletavate käest põhjuseid, miks konkreetselt nemad pakutavatest sündmustest alati osa ei võta. Lisaks oli antud küsimuse puhul rõhk sõnadel „peamine põhjus“. Erinevatest sündmustest osavõttu mõjutavad mitmed

tegurid, kuid tähtis oli märkida justnimelt see üks ja peamine, mille tõttu kõige tihedamalt osalemata jääb.

Kõige populaarsemaks osutus vastus „üritus ei ole huvitav“, mille märkis 30%-i vastanutest (vt joonis 8). Et see vastusevariant kõige populaarsemaks osutus, ei tulnud töö autorile üllatusena. Olenemata organisatsioonist või asutusest, on sündmustest osavõtu vähene aktiivsus seotud sündmuse *x-faktoriga* ehk mis muudab ühe sündmuse noore jaoks atraktiivseks. Täpsemalt käsitletakse antud probleemi (üritus pole huvitav) järgmises peatükis, kus noored said ise välja pakkuda, milliseid sündmusi võiks Noorte Kotkaste organisatsioon korraldada.

Kõige väiksema vastanute arvuga valikuvariant oli „üritusest võtab osa valitud seltskond, kelle hulka ma ei kuulu“ (4%-i). Selline valikuvariant oli antud küsimuse juurde lisatud veidi suunavalt ja kallutavalt. Seoses tööga erinevate noortega, on saanud selgeks, et gruppide ja valitud seltskondade teke erinevates organisatsioonides või grupeeringutes, on kahjuks paratamatus. Ikka saab keegi kellegagi paremini läbi või paistab rohkem silma. See teema on suhteliselt intrigeeriv, kuna tekib küsimus – kelle tegemata tööga on antud juhtumite puhul tegu? Noorsootöötaja või noore enda? Ka ei julgeta seda tihti kõva häälega välja öelda, et tekkinud on seltskond aktiivseid ja keegi on välja jäänud või välja jäetud. Antud vastusevariandiga vastas vaid 3 noorkotkast koguarvust (89 vastanut), kuid töö autor on seisukohal, et mööda selle vastusevariandi ilmnemisest ei saa vaadata.

Joonis 8 Milline on peamine põhjus, miks Sa mõnel ürituse ei osale?

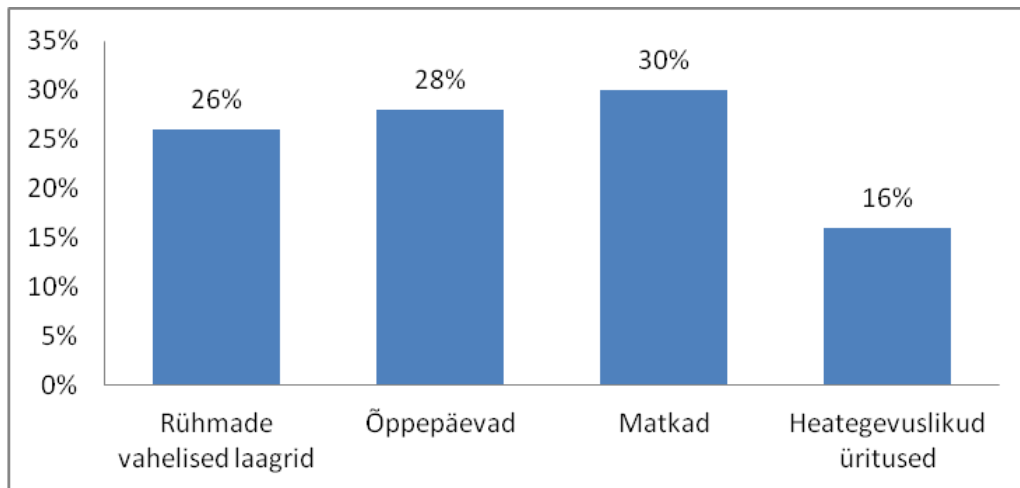
8%-i vastanutest märkis variandi „muu“. Antud vastuse puhul, oli noorkotkal võimalus juurde kirjutada ja selgitada, milline on muu põhjus, miks ta pakutavatest sündmustest osa ei võta. Kuuel korral seitsmest oli põhjusena märgitud info puudus – vastanud ei saa igakord infot ürituste kohta ja ei ole seetõttu ka osalenud. Ühel korral oli tehtud puhtsüdamlik ülestunnistus ja kirjutatud, et antud noorkotkas ei viitsi tihtipeale osaleda puhtalt laiskusest.

Kuidas suurendada noorkotkaste aktiivsust?

Selle peatüki pealkirjas esitatud probleemile püüavad vastust anda kolm küsimust, milledele noorkotkad vastuseid andsid. Esimesena vaatleme küsimust, mis uuris noorkotkastelt, milliseid üritusi (üldistades, kategoriseerides) võiks Noorte Kotkaste organisatsioonis rohkem olla. Tegemist oli avatud küsimusega. Kokku tuli vastuseid neljas erinevas kategoorias, milledele lisaks said vastanud selgitada, kuidas nende arvates vastav sündmus noorte aktiivsust organisatsioonis tõstaks.

Kolmes kategoorias jaotusid vastuste protsendid ühtlaselt (vt joonis 9). Kõige enam pakuti välja, et rohkem võiks olla matkasid (30%). Sellele järgnesid õppepäevad (28%) ja rühmade vahelised laagrid (26%). Noored selgitasid, et rühmade vahelised laagrid annaksid võimaluse teiste rühmade liikmetega tutvuda, kogemusi vahetada ja ennast proovile panna. Suurtes laagrites, kus osalevad enamuse Järva Maleva rühmadest, näevad noored vähem võimalusi aktiivsemaks suhtluseks teiste noortega, kui ei ole olemas juba varasemaid kontakte. Õppepäevade ja matkade juures oli silmas peetud kindla läbiva teemaga üritusi. Ühe näitena oli toodud stsenaariumi põhised matkad. See tähendab siis, rühm kotkaid läheb matkale, kaasas on grupp inimesi, kes matka jooksul etendavad erinevaid rolle (keegi kaob ära, saab vigastada, esineb haigushoog jne) ning noorkotkad peavad vastavalt tegutsema ja samas püüdma näiteks kellegi kadumist ennetama.

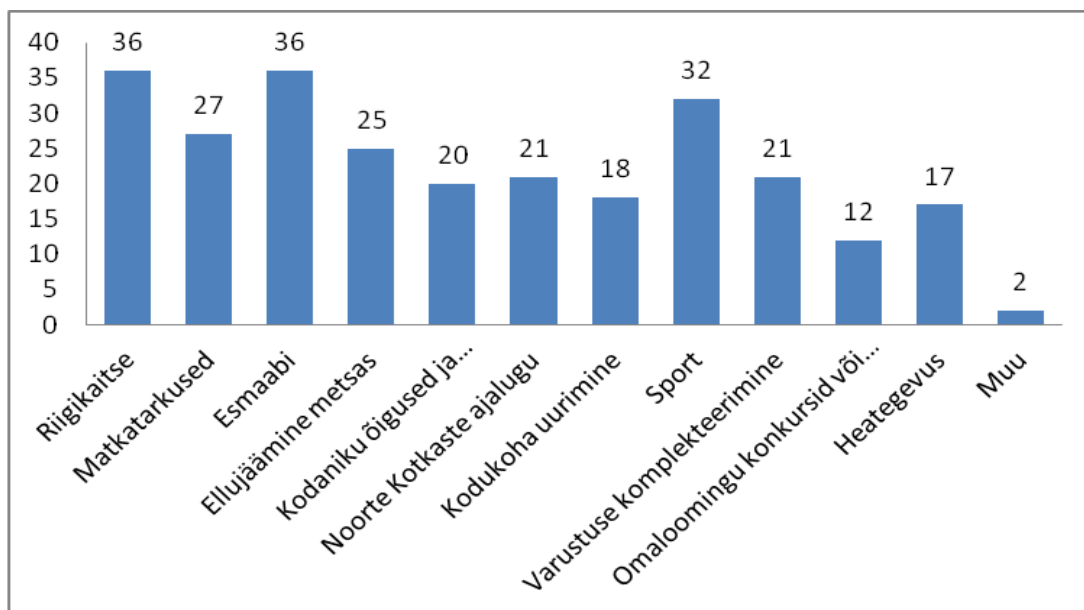
Kõige madalama vastanute protsendiga oli kategooria „heategevuslikud üritused“. Selle all mainiti nii rahalise toetuse kogumise aktsioone, et toetada abivajajaid, kui ka koristus ja korrastustööd oma vallas/linnas.

Joonis 9 Milliseid üritusi võiks Noorte Kotkaste organisatsioonis rohkem olla, mis tõstaksid noorkotkaste aktiivsust?

Teise küsimuse, „millistel teemadel üritusi võiks rohkem olla“ eesmärgiks oli astuda samm edasi sündmuste kategooriate juurest sündmuste teemade juurde. Millised teemad pakuvad kõige rohkem huvi ja millele võiks edaspidi sündmusi planeerides tähelepanu pöörata. Vastajad võisid valida kuni kolm varianti.

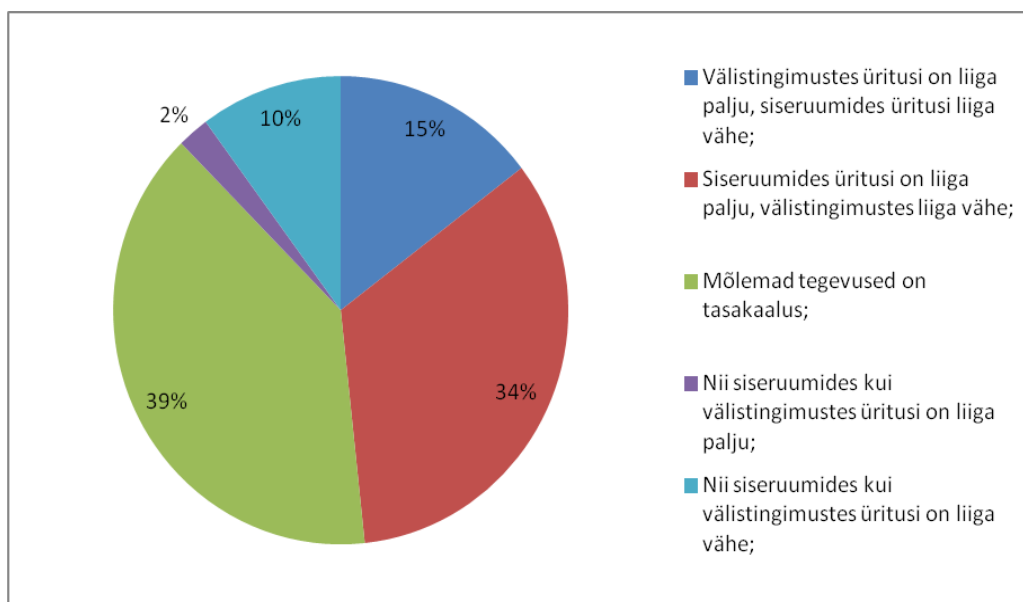
Kõige populaarsemaks osutus ootuspäraselt teema „riigikaitse“ (vt joonis 10). Seda oli märgitud 36-el korral. Samuti 36-el korral oli märgitud teemat „esmaabi“. Millele järgenesid „sport“ (32), „matkatarkused“ (27) ning „ellujäämine metsas“ (25).

Joonis 10 Millistel teemadel üritusi võiks rohkem olla?

Kolmanda küsimuse eesmärgiks antud peatükis, oli uurida siseruumides ja välistingimustes toimuvate sündmuste suhet. Kaudselt annab see ka ülevaate, kui palju tegeletakse enne välitingimustes toimuvale õppusele minekut, teoreetilise õppega. Töö autor on seisukohal, et enne väliõppusi, tuleks oma teadmisi värskendada ka teoreetiliselt. Vajadusel väiksema rühmaga ka praktiliselt. Siiski, ei anna antud küsimus otsest vastust, sest sisetingimustest toimuvate ürituste alla kuuluvad ka rühmakoondused, pidulikud sündmused jms.

Kõige enam vastati, et mõlemad tegevused on tasakaalus – kokku 39%-i vastanutest (vt joonis 11). Suur osa vastanuist (34%) oli arvamisel, et siseruumides üritusi on siiski liiga palju ja välitingimustes liiga vähe. Oma osa sellised jaotuses mängivad ka vastavad tegurid – palju jõuab üldse infot sündmuste kohta või kui palju viitsitakse ennast erinevate pakumistega kurssi viia. Üllatav oli see, et 10%’i vastanuist oli arvamisel, et üritusi on üleüldse liiga vähe (nii sise- kui ka välitingimustes).

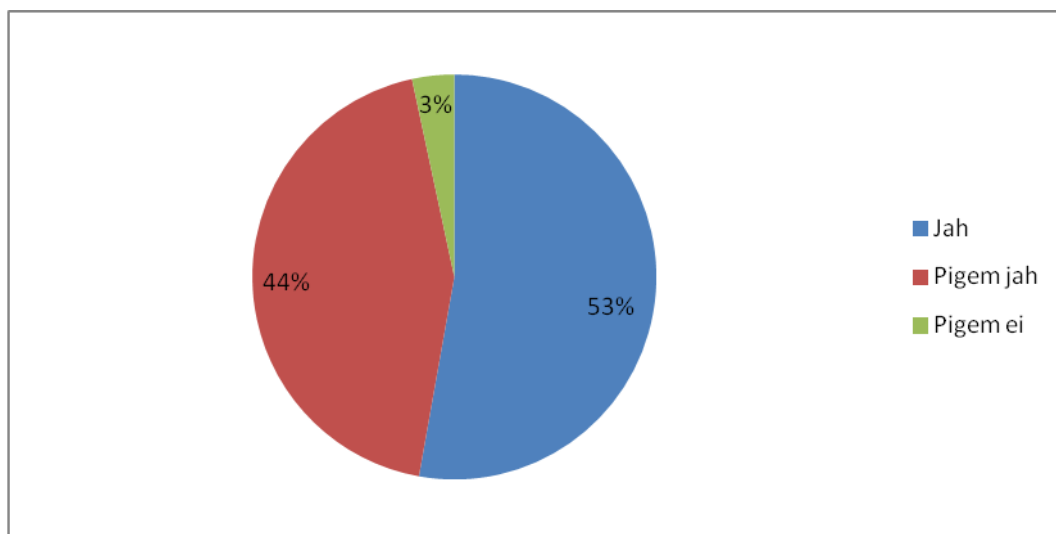
Joonis 11 Milline on Sinu arvates siseruumides ja välitingimustes korraldatavate väljaõppeürituste suhe?

Sündmuste korraldamine ja planeerimine

Ise mõne sündmuse korraldamine või korraldamisele kaasa aitamine, annab noorele parema perspektiivi sellest, kuidas ühte sündmust korraldatakse, mida on vaja ühe ürituse õnnestumiseks, kui palju aega, energiat ja vahendeid kulub ettevalmistustöödeks, reaalseks sündmuse läbi viimiseks ning järeltöödeks jne.

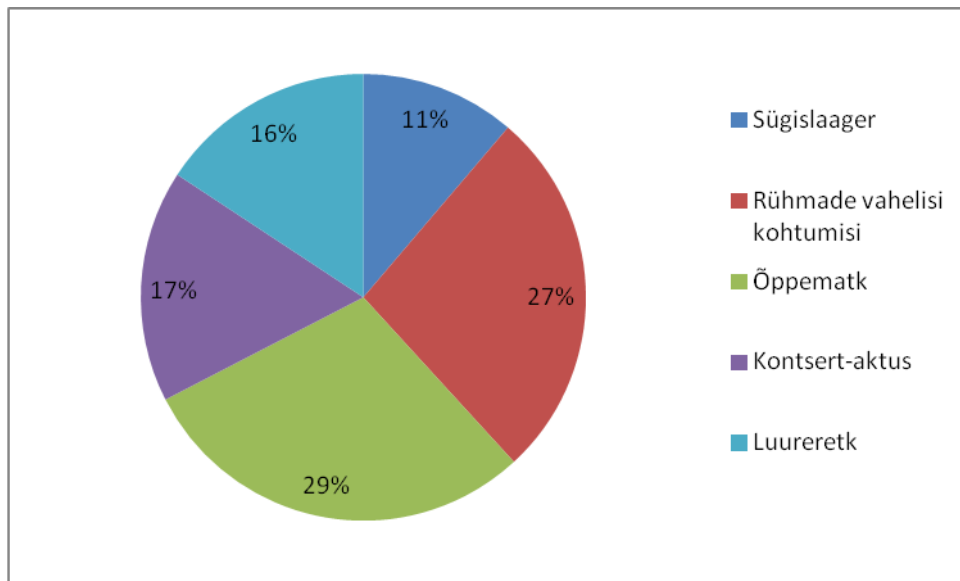
Uurisin noorkotkastelt, kas nad sooviksid ise mõnda üritust korraldada ja läbi viia ning millised need sündmused siis oleks.

Enamus vastanutest (vt joonis 12) sooviksid ise noorkotkaste üritust korraldada või korraldamisele kaasa aidata. Vastuse variandi „jah“, mis väljendas kindlat soovi, valis 53%-i vastanutest. Variandi „pigem jah“ märkis 44%-i küsitluses osalenud noorkotkastest. Kõhkleva seisukohal oli 3 noorkotkast (3%), kes vastasid antud küsimusele variandiga „pigem ei“, kuid varianti „ei“, mis kajastaks kindlat vastuseisu ise korraldamisele, ei valinud ükski vastanutest.

Joonis 12 Kas Sa tahaksid ise korraldada mõnda üritust?

Palusin noorkotkastel välja tuua üritusi, mida nad ise korraldada sooviksid (või kaasa aidata korraldamisele). Küsimuse selgitusena oli märgitud, et vastajad võivad välja pakkuda juba olemas olevaid sündmusi, kuid võivad ka ise midagi uut välja mõelda. Tegu oli avatud küsimusega. Positiivse üllatusena, ei esinenud antud küsimuse puhul vastust „ei tea“, vaid kõik vastajad olid ühe või teise sündmuse kirja pannud.

Joonis 13 Millist üritust Sa ise (või koos oma rühmaga) tahaksid Noorte Kotkaste organisatsioonis korraldada?

Kõige populaarsemaks ürituseks, mida noorkotkad korraldada sooviksid, osutus õppematk, mille oli märkinud 29%-i vastanutest. (vt joonis 13). Õppematkade hulgas olid märgitud talvised matkad, kadunud inimeste otsimine, stsenaariumi põhised matkad ja orienteerumis matkad.

Rühmade vahelisi kohtumisi, milledest ka eelnevates peatükkides on mitmel korral juttu olnud, sooviks korraldada 27%-i vastanutest.

Sügislaager (11%) ja luureretk (16%) on konkreetsed üritused, mis iga-aastaselt noorkotkaste ja kodutütarde kalenderplaani kuuluvad.

Kui noorkotkas oleks peavanem?

Küsitluses osalenute viimaseks ülesandeks, oli seada ennast Noorte Kotkaste peavanema kingadesse. Neilt uuriti, mida nemad peavanemana organisatsioonis muudaksid.

Selle küsimuse eesmärgiks oli ühest küljest uurida noore üldist nägemust organisatsioonist ja teisest küljest saada aimdus, millisena noorkotkad oma peavanema tööd näevad.

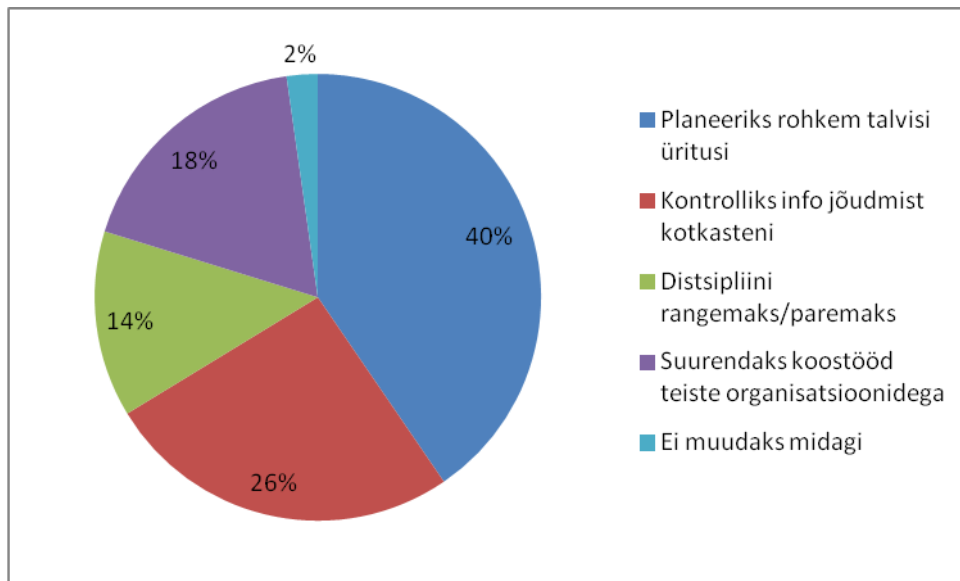
Tegemist oli avatud küsimusega ning vastused jaotusid viite suuremasse kategooriasse. Nendeks olid (vt joonis 14):

- Planeeriks rohkem talviseid üritusi (40%)
- Kontrolliks info jõudmist kotkasteni (26%)
- Reguleeriks distsipliini (14%)
- Suurendaks koostööd teiste organisatsioonidega (18%)
- Ei muudaks midagi (2%, vastanute arv antud väitega oli koguarvust 2)

Kategooria „planeeriks rohkem talviseid üritusi“ all oli enam jaolt mainitud huvi talviste õppuste vastu üleüldiselt, ning kolmel korral välja toodud konkreetne plaan mida, olles peavanem, noorkotkas ette võtaks – „koostaks talviste välilaagrite või –õppuste mudelid, mille eeskujul toimida saaks“.

Distsipliini puudutava punkti alla koondusid vastused, mis sisaldasid mõtteid vähese noorkotkastele rakendatava distsipliini kohta. Toodi näiteid pideva puudumise kohta üritustelt juhtudel, kui noorkotkas end üritusel osalejate hulka kirja paneb, kuid jätab tihtipeale sündmusele ilmutamata. Antud juhtumite lahendusena nägid vastajad karistuste rakendamist ja/või reeglite loomist. Pakuti välja reeglit, et noorkotkas peab aasta jooksul osalema kindlal arvul üritustel (suurendamaks siis ka aktiivsust ja samas ka kohusetunnet). Karistuste juures oli märgitud, et karistuse lõpp-tulem peaks olema positiivne ehk siis motiveerima noorkotkast edaspidi sündmustest osa võtma ja samas suurendama ka noorkotka kohusetunnet – kui oma nimi on osalejate nimekirja üles antud, ei tohiks kergekäeliselt otsese põhjusega („ei viitsi ikka tulla“) osalemisest loobuda.

Koostöö suurendamise teiste organisatsioonidega välja pakkunud 18'st noorkotkast 11 oli selgitusena juurde lisanud, et võib-olla on koostöö organisatsioonidega väljaspool Kaitseliitu ka praegu olemas ja toimiv, kuid nemad ei ole seda veel märganud ja täheldanud. Ülejäänud 7 noorkotkast oma vastust ei põhjendanud.

Joonis 14 Kujutle, et oled Noorte Kotkaste peavanem. Mida Sina organisatsioonis muudaksid?

4. NOORTE KAASAMINE NOORTE KOTKASTE JÄRVA MALEVA NÄITEL

Selle peatüki sisuks on välja pakkuda erinevaid võimalusi, kuidas läbi noorte osaluse põhimõtete oleks võimalik tõsta noorkotkaste aktiivsust. Toetudes Noorte Osaluse Käsiraamatule, R. Hart'i Noorte osaluse redelile, noorkotkaste vastustele teemakohasele küsimustikule ja Noorte Kotkaste organisatsiooni ideoloogiale, on eesmärgiks koostada lihtne, üheselt mõistetav ja tulemustele orienteeritud kavand noorte aktiivsuse tõstmiseks Järva malevas. Kavandi üldehitus:

- Probleem – kui üldiseks probleemküsimuseks on „kuidas tõsta noorte aktiivsust Järva malevas“, siis
- Idee-punkt/algatus– ideed/algatused on üldistavalt välja võetud küsitluse tulemustest selgunud kitsaskohtadest
- Sisupunkt – pikem selgitus teemal, mis on vastava idee eesmärk
- Rakendamine – selgitab erinevaid idee rakendamise võimalusi
- Tulemus – eeldatav hüpoteetiline tulemus
- Ohukohad – selgitab, millised takistused võivad idee rakendamisel ette tulla ja võimalikud lahendused nendele

Siinkohal oleks passlik rõhutada, et tegemist on töö autori poolsete välja pakutavate ideedega, millest kõik ei pruugi olla rakendamisvõimelised, kuid autori hinnangul võiks ainest edasiseks mõtlemiseks siiski anda.

Ükski välja pakutud ideedest ei ole lihtne ettevõtmine. Esmapilgul jah, ei ole ju raske korraldada koosolekut, kus arutada, milliseid sündmusi ja kuidas võiks korraldada. Tuleb teha märke kalendrisse, laiali saata teade ja oodata et noored kohale tuleksid. Raske on asja juures tagasiside andmine noorele. See peab olema aus, adekvaatne ja asjakohane. Pole olulist vahet kas jutt käib tagasisidest sündmuse korraldamise või välja pakutud ideede mitte kasutamise kohta – ikka kehtivad kolm A-d: aus, adekvaatne ja asjakohane. See ei saa olla ülekäe tehtud või moka otsast poetatud – sellisel juhul, hakkab nähtud vaev soovituga vastupidises suunas liikuma. Antud lahendusvariantide rakendamine nõuab noorkotkastega tegelevalt inimeselt suurt peale hakkamist ja teadmisi (nii noorsootööst, korraldamisest, teavitustööst kui ka ilmselgelt Noorte Kotkaste põhiväärtustest).

Probleem: Populaarsed ja ebapopulaarsed üritused

Sisu: Noorte Kotkaste organisatsioon ei ole oma iseloomult selline huvitegevust pakkuv üksus, kus saaks edukaks ürituseks lugeda diskot, millest võttis osa 300 noort ja väita, et noored on aktiivsed. Noorte Kotkaste organisatsiooni eesmärgiks on noort kasvata ja harida ning mitte lihtsalt õpetada neid kahvlit ja nuga reeglitepäraselt käes hoidma, vaid suunitlusega isamaalisusele ja riigikaitsele. Noorkotkad peavad õppima matkatarkusi, valmistuma erialakatseteks, arendama meeskonnatöö oskusi ja veel palju muud. Just nimelt peavad – see on nendele seatud eesmärk, kui nad organisatsiooniga liitusid. Ei saa palju laveerida võimalustega mida nad peavad õppima, küll kuidas seda teha. Peale erinevaid üritusi küsitakse ikka, et kuidas meeldis. Samas võiks aga keskenduda küsimusele, kuidas järgmine kord teha. Ehk siis **uurime noorkotkalt endalt, kuidas ja millises vormis tema arvates võiks mingit üritust korraldada.**

Algatus: Anname võimalus noorkotkal sõna sekka öelda

Rakendamise võimalused: Rühmasiseste sündmuste puhul on võimalik korraldada koosolek, kus noored oma ideid saavad välja pakkuda. Malevapõhiste sündmuste puhul:

- a. küsitlus (koostamise ja analüüsi poolest kõige aega nõudvam);
- b. esindajate koosolek (kus saavad kokku iga noorkotkaste rühma esindajad (nt rühmajuht ja üks noorkotkas), kes rühmasiseselt korraldatud koosoleku tulemusi teistele rühmaesindajatele ja sündmuse korraldajatele esitleb)

Kindlasti tuleb silmas pidada, et kui noorte ideid ei kasutada, tuleks anda neile tagasisidet, miks seda ei tehtud. (See ei tohiks olla mööda minnes mainitud „ah see oli liiga igav idee“ väide, vaid asjakohane seletus.) Ning kui nende ideid kasutatakse, siis selgitada, kuidas ja mis vormis. (Alati on võimalik ju korraldajate enda ja noorkotkaste ideid põimida ning leida kolmas, kõiki rahuldav tulemus.)

Oodatav tulemus:

- Noorkotka teadlikus enda olulisusest suures massis tõuseb, läbi võimaluse arvamust avaldada.

- Noorkotka osalemisaktiivsus (nii üritustel osalemise kui kaasärääkimise) suureneb, läbi arvamuse avaldamise võimaldamise ja adekvaatse tagasiside.

Ohukohad:

- Noored ei taha oma arvamust avaldada/huvi ise kaasärääkida on väike (mis tihtipeale võib tuleneda oskamatuses oma arvamust avaldada ehk siis nad ei ole harjunud seda tegema.)

Ei tohiks ära ehmatada, kui esimesele „avaldame arvamust“-koosolekule ilmub vaid käputäis noori. Kui on näha, et noorte arvamusi on esiteks kuulda võetud ja teiseks nendega ka arvestatud, on lootust, et huvi antud võimalusest kinnihaaramiseks suureneb. Selleks aga, tuleb rõhutada, on vaja anda asjakohast tagasisidet noorkotkaste arvamusele.

Probleem: Osaleda ei viitsi, aga on asjast huvitatud

Sisu: Ei saa korraldada ja samal ajal osaleda. Tuleb teha ühte, mistõttu aitavad noorkotkaste ürituste korraldamisele suuresti kaasa vabatahtlikud kaitseliitlased. Miks mitte aga rakendada võimaluse korral korraldustöösse ka noorkotkas ise. Küsitluses selgunud vastuste põhjal saab teha järeldusi, et noorkotkas oleks huvitatud oma panuse andmisest sündmuste korraldamisel.

Algatus: Anname noorkotkale võimaluse ise korraldada

Rakendamise võimalused:

- Malevapõhistel üritustel anda noorkotkale võimalus olla „parem käsi“ või praktikant, kes on ürituse korralduse juures võimaluse korral algusest lõpuni. See annab talle võimaluse näha kuidas „asjad käivad“.
- Anda võimalus korraldada rühmasisest õppepäeva, laagrit jne. Korralduse juurde käiksid nii ideede kogumine, planeerimine, vahendite ja võimalustega arvestamine, osalejate teavitamine ja tagasiside andmine.

Oodatav tulemus:

- Läbi võimaluse näha ja kogeda, kuidas korraldustöö käib, oskab noorkotkast hinnata talle pakutavaid üritusi ja selle nimel nähtud vaeva.
- Läbi võimaluse ise korraldada, näeb noorkotkas, et tema arvamusega arvestatakse, mis tõukab teda aktiivsusele.

Ohukohad:

- Noored hindavad oma korralduslike võimeid üle.
- Tahavad loobuda poole peal ürituse korraldamisest.
- Ei tohiks peale suruda kindlat struktuuri ürituse korraldamisel, vaid püüda kombineerida seda noorte nägemusega.
- Kui noorele on antud ülesanne korraldada üritus, ei tohiks seda teha tema eest – kui noor vajab abi, siis tuleks korraldada temaga koos.

Selliste ohukohtade ennetamiseks või parandamiseks on suur töö teha rühmajuhil (või malevatasandil ürituse eest vastutaval inimesel). Olukorras, kus noor tahab loobuda ürituse korraldamisest (mis võib tuleneda nii oma võimete ülehindamisest kui ka konfliktidest teistega), tuleks noorega/noorte grupiga läbi viia analüüs. Mis on valesti, mis on hästi, kuidas edasi. Ning peaks kindlasti julgustama neid edasi tegutsema ja teda toetama. Olukorral tuleb alati silma peal hoida, anda omapoolseid nõuandeid ja mitte lasta paadil põhja vajuda.

Esmase korraldustöö ülesande puhul on tähtis positiivne lõpp-tulemus. Silmas ei peeta siin aga mitte seda, et korraldustöö ilmingimata 100%-elt õnnestuma peaks, vaid et tuleks tagasisidestada negatiivsed kogemused positiivseteks õppemomentideks. Vastasel korral võib juhtuda, et noor ei soovi enam korraldustöös osaleda.

Probleem: Vähene info liikumine, info kättesaadavus kõigile

Algatus: Kujundame koos noorkotkastega reeglid

Sisu: Antud töö ei kajasta põhjuseid, miks infolevikust on saanud noorkotkaste jaoks probleem. Põhjuseid, miks info noorkotkani ei jõua võib seega olla mitmeid – noorkotkas ei osale aktiivselt koondustel, rühmajuhid ei jaga õigeaegselt informatsiooni; rühmajuhini ei jõua alati kõik vajalik/võimalik informatsioon jne.

Algatus „loome reeglid“ keskendub siin kohal noorkotkastele endile. Koondused on enamjaolt need kokkusaamised rühmajuhi ja noorkotka vahel, kus vahetatakse informatsiooni. Kui noorkotkas sinna ei ilmu, ei saa ta ka enda jaoks kõige esmasest allikast vajaliku infot. Teiste käest kuulnud infokillud ei pruugi alati olla täielikud ja võivad olla kallutatud („Ah mingi üritus tuleb, aga kuna keegi ütles, et see eelmine aasta oli mõttetu, siis pole mõtet sinna minna“). Kuidas tõsta noorkotkaste koondustel osalemise aktiivsust? Siinkohal kasutan ära noorkotkaste enda välja käidud ideed, mis ütles, et võiks olla reegel, mis kohustan noorkotkast osalema minimaalselt ühel kindlal arvul üritustel aasta jooksul. Sellist meetodit oleks mõistlik kasutada ka koonduste puhul.

Kui koondustel osalejate arv ja aktiivsus on probleemiks, võiks kehtestada reegli, kus noorkotkal on rangelt soovitatav või kohustuslik osaleda kvartali jooksul kindlal arvul koondustel (v.a põhjendatud puudumised).

Rakendamise võimalused:

- Maleva noorkotkaste juhtkonna koosolekul koostada üldine reeglistik.
- Rühmasiseselt luua välja töögrupp, kes juhtkonna poolset reeglistiku suhtes muudatus või lisade ettepanekuid teeb.
- Esitleda neid rühmakoosolekul ja teha veel täiendusi.
- Esitleda rühmade poolt tehtud reeglistiku täiendusi juhtkonna koosolekul.
- Kooskõlastada nii rühma kui juhtkonna poolt moodustatud reeglistikud.
- Juhtkond kinnitab kooskõlastatud reeglistiku.

Oodatav tulemus:

Noored on ise reeglite koostamisele kaasa aidanud ning see motiveerib neid reeglitest rohkem lugu- ja kinnipidama. On moodustatud vastastikune kokkuleppe juhtkonna, rühmajuhide ja noorkotkaste vahel.

Ohukohad:

- Reeglistiku tahetakse valmis saada ja rakendada juhtkonna poolt võimalikult kiiresti, mis ei anna noorkotkaste töörühmadele aega omapoolseid ettepanekuid teha – ei arvestata noore arvamusega.

- Noorkotkaste töögrupp ei ole piisavalt pädev antud tööks, sest neile ei selgitata piisavalt põhjuseid, eesmärgi ja oodatavaid tulemusi.

Probleem: Õppepäevadel osalemise vähene aktiivsus

Sisu: Rühmasiseselt korraldatakse reeglina mõne aja tagant õppepäevi (nt esmaabi õppepäev), kus noortel ei ole kohustulik, kuid siiski soovituslik osaleda. Siiski on kuulda murelike noote, et kuigi korraldatakse korralik õppepäev noortele, ilmub kohale vaevalt ühekäe sõrmede jagu noorkotkaid.

Põhjuseid on jällegi mitmeid. Ühest küljest ei pruugita üritusele kõigile (suuremale enamusele) sobivat aega leida, teisest küljest ei ole noor pakutud teemast väga huvitatud. Põhjuseid leiaks veelgi, kuid keskendume siinkohal teema asjakohasusele noorte huvidega.

Algatus: „Võtad kaks – saad kolm“

Rakendamis võimalused:

- Uurida noorkotkastelt, millistest õppepäevadest on nad enam huvitatud.
- Pakkuda neile välja võimalus osaleda 1-2 korda aastas neid enim huvitanud õppepäeval, kuid nad on osalenud kindlal arvul teistel õppepäevadel.

Oodatav tulemus:

- Vajalik õppe- ja kasvatustöö ei jää tegemata;
- Samas suurendab noore motivatsiooni osaleda ka võib-olla vähem tema huvidega kokkulangevatel õppustel, et saada võimalus enda huvidele lähemal oleva õppepäeval osalemiseks.

Ohukohad:

- Noor ei pea reeglitest kinni, kui noortejuht annab selleks võimaluse.
- Noortel kaob osalemismotivatsioon, kui lubatud võimalust ei pakuta.

KOKKUVÕTE

Minu lõputöö eesmärgiks oli uurida, kuidas läbi noorte osaluse ja kaasamise oleks võimalik tõsta noorkotkaste aktiivsust. Põhieesmärki toetavateks lisaeesmärkideks oli uurida, millised tegurid mõjutavad noorkotkaste aktiivsust ja milliseid osalusvõimalusi noorkotkad sooviksid. Töö on koostatud Noorte Kotkaste Järva maleva näitel.

Eesmärgini jõudmiseks viisin läbi küsitluse Järva maleva noorkotkaste hulgas. Küsitlus koosnes avatud ja valikvastustega küsimustest. Üldjoontes saab küsitluse jagada neljaks – esimene pool keskendusid noorkotka tausta ja aktiivsuse uurimisele; teine osa küsimusi uuris info leviku mõju noorkotka aktiivsusele, kolmas osa uuris mõtteid olemas olevate ja soovitud ürituste kohta ja neljas osa uuris noorkotka ise ürituse korraldamise soovide kohta (kas nad tahaksid ise üritusi korraldada, milliseid üritusi jne). Uurimus oli oma iseloomult kvantitatiivne.

Antud töö sissejuhatuses püstitatud hüpotees – peamine noorkotkaste sündmustest osavõtu aktiivsust mõjutav tegur on huvi puudumine sündmuse vastu – leidis kinnitust. Peamine osavõtu aktiivsust mõjutav tegur huvi puudumine pakutava sündmuste suhtes (30% vastanutest oli sarnasel seisukohal).

Teine esitatud hüpotees – noorkotkad on huvitatud ise sündmuste korraldamisest või korraldamisele kaasaaitamisest Järva malevas – sai küsitluse tulemuste põhjal kinnitust. Vaid 3% vastanuist pigem ei sooviks maleva või rühma ürituste korraldamisele kaasa aidata või ise üritust korraldada.

Kolmas hüpotees – Järva malevas puudub noorte osaluse ja kaasamise rakendamisevõimalus – ei leidnud kinnitust. Töö autori hinnangul on noorte osaluse meetodeid võimalik rakendada ka apoliitiliste organisatsioonide juures – nii noortele hääle andmiseks, kui nende huvi ja aktiivsuse tõstmiseks. Seega on võimalik läbimõeldult ja analüüsitult kasutada noorte osaluse meetodeid edukalt ka Noorte Kotkaste organisatsioonis. Tuleb aga tõdeda, et antud meetod ei ole lihtne ühekordne pingutus, vaid pikk struktureeritud protsess, kus ühtmoodi tähtis roll on nii organisatsioonil, noortejuhtidel ja noortel endil. Töö autor näeb töö neljandas osas välja pakutud aktiivsuse tõstmise meetodite kõige suuremateks ohupunktideks kahte tegurit:

- Noortele pakutakse võimalust kaasarääkida ja arvamust avaldada, kuid sellega ei arvestata, mistõttu ei anna antud meetodid tulemusi.
- Noort juhivad ei ole piisavalt pädevad või järjekindlad, et antud meetodeid rakendada.

Lisaks ei pruugi olla noorel harjumust vabalt oma mõtteid väljendada, mistõttu võib olla neid raske noorte osaluse mudelitele põhinevatele meetodidega tööle rakendada. Kuid järjepideva tööga kindlasti mitte võimatu.

Noorteorganisatsioon, olgu ta oma iseloomult milline tahes, on noorsootöö asutus ja teeb tööd noortega ja noorte jaoks. Seega, oleks mõistlik oma töösse ka noori endid kaasata. Oma seminaritöös väitsin: „Usun, et noorkotkad on need infoallikad, kes oskavad anda vastuseid küsimustele, mis puudutavad nii organisatsiooni ennast, kui noori väljas pool seda. Tänu sellele on nad väga väärtuslikud infoallikad, kelle poole pöörduda, kui tahetakse midagi muuta.“ (Sepp, 2011, lk 32). See mõte on olnud ka terve töö inspiratsiooniks. Kui tahetakse midagi muuta, kui on probleem, mida on vaja parandada, tuleks võimaluse korral pöörduda algallika poole.

KASUTATUD KIRJANDUS

Haridusministeerium. 2012. <http://www.hm.ee/index.php?0511471> (05.05.2012)

Henn, H. 2003. *Noored Sepad 1920 – 1930. Noored Kotkad 1930 – 2003.*

<http://www.hot.ee/tsgkotkad/ajalugu1.htm> (10.05.2012).

Euroopa Noortepoliitika Valge raamat. 2001. Brüssel.

Euroopa Noortevaldkonna uuendatud koostööraamistik 2010-2018. 2009. Brüssel.

Kaitseliidu eriorganisatsioonide – Kodutütred ja Noored Kotkad – arengukava aastateks 2008-2013. 2007. Tallinn.

Noorte kaasamise ja osaluse käsiraamat.

http://noortekogud.ee/upload/file/NKde_kasiraamat_7MB.pdf (18.05.2012)

Noored Kotkad. www.nooredkotkad.ee (12.05.2012)

Noored Kotkad 2011a – *Eesmärk*. <http://www.nooredkotkad.ee/?go=eesmark>

Noored Kotkad 2011b – *Dokumendid*. <http://www.nooredkotkad.ee/?go=dok>

Noored Kotkad. Põhikiri. Kodukord. 2004. Tallinn.

Noorsootöö strateegia 2006-2013. 2006. Tartu.

Noorte Kotkaste Järva Maleva ajaveeb. 2011.

<http://j2rvakotkad.wordpress.com/tag/suvelaager> (11.05.2012)

Sepp, M. 2011. *Kaitseliidu eriorganisatsiooni Noored Kotkad liikmeskonda astumise põhjused*. [Seminaritöö]. Taru Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Viljandi.

T-Kit käsiraamat. Sotsiaalne kaasatus. 2003.

Õunapuu, L. 2010. *Üliõpilaste kirjalikud tööd*. [Metoodiline juhend]. Taru Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. Viljandi.

LISA 1 – Küsimustik

Tere!

Olen TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia IV kursuse tudeng, kes hetkel kirjutab oma lõputööd teemal "Noorte kaasamine Noorte Kotkaste Järva Maleva näitel".

Sina, tubli noorkotkas, saad mulle abiks olla selle küsimustiku täitmisega. Küsimustiku täitmisega aidad Sa nii mind, kui ka tegelikult iseennast ja oma sõpru. Antud küsimustik tahab teada saada Sinu arvamust noorte aktiivsusest Järva malevas, kui ka arvamust selle kohta, kuidas Sinu arvates seda tõsta saaks.

Küsimustik ei ole pikk, nii et palun võta see aeg, et küsimustik täita ning enda ja teiste tuleviku osas sõna sekka öelda!

Head küsimustiku täitmist!

Merilin Sepp

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Huvijuht-loovtegevuse õpetaja IV

1. Vanus

2. Rühm:

Ambla

Järva-Jaani

Kabala

Koigi

Koeru

Lokuta

Paide I

Paide II

Retla

Roosna-Alliku

Sargvere

Särevere

Türi

Türi Spordirühm

Väätsa rühm

3. Mitu aastat oled olnud Noorte Kotkaste liige?

4. Ligikaudu mitmel Noorte Kotkaste üritusel oled Sa viimase aasta jooksul osalenud? (Sh õppepäevad, matkad, laagrid, võistlused, pidulikud koondused jne.)

- a. 1-5;
- b. 6-10;
- c. 11-15;
- d. 16-20;
- e. Ei olegi osalenud

5. Kui palju jõuab Sinuni infot erinevate ürituste kohta?

Palju – pigem palju – keskmiselt – pigem vähe – vähe – ei jõua üldse

6. Kuidas jõuab info ürituste kohta Sinuni?

Rühmajuhilt – teistelt rühma liikmetelt – malevast – ise uurin

7. Kas ürituste info jõudmine Sinuni mõjutab Sinu üritustel osalemise aktiivsust?

- a. Jah
- b. Pigem jah
- c. Mõnikord
- d. Pigem ei
- e. Ei

8. Kuidas mõjutab/ei mõjuta info jõudmine Sinu üritustel osalemise aktiivsust?

.....

9. Milline on peamine põhjus, miks Sa mõnel üritusel ei osale?

- a. Aega ei ole
- b. Üritus ei ole huvitav
- c. Mind ei kutsuta, sest ma pole ammu üritustel osalenud
- d. Üritustest võtab osa valitud seltskond, kelle hulka ma ei kuulu
- e. Juhul kui üritusest saab osa võtta kindel arv inimesi, annan võimaluse osaleda teistel, kes on vähem üritusel käinud
- f. Olen viimasel hetkel haigestunud - muu

10. Milliseid üritusi võiks Noorte Kotkaste organisatsioonis rohkem olla? (Millised üritused tõstaksid noorkotkaste aktiivsust?)

.....

11. Millistel teemadel üritusi võiks rohkem olla?

- a. Riigikaitse;
- b. Matkatarkused;
- c. Esmaabi;
- d. Ellujäämine metsas;
- e. Kodaniku õigused ja kohustused;
- f. Noorte Kotkaste ajalugu;
- g. Kodukoha uurimine; sport;
- h. Varustuse komplekteerimine;
- i. Omaloomingukonkursid või õpitoad;
- j. Heategevus; Muu

12. Milline on Sinu arvates siseruumides ja välistingimustes korraldatavate väjaõppeürituste suhe?

Välistingimustes üritusi on liiga palju, siseruumides üritusi liiga vähe

Siseruumides üritusi on liiga palju, välistingimustes liiga vähe

Mõlemad tegevused on tasakaalus

Nii siseruumides kui välistingimustes üritusi on liiga palju

Nii siseruumides kui välistingimustes üritusi on liiga vähe

13. Kas Sa tahaksid ise korraldada mõnda üritust?

Jah – pigem jah – pigem ei – kindlasti mitte

14. Millist üritust Sa ise (või koos oma rühmaga) tahaksid Noorte Kotkaste organisatsioonis korraldada? Või korraldamisele kaasa aidata? (Võid pakkuda nii juba olemas olevaid üritusi, kuid võid ka midagi uut välja mõelda.)

.....

15. Kujutle, et oled Noorte Kotkaste peavanem. Mida Sina organisatsioonis muudaksid?

SUMMARY

Youth inclusion based on paramilitary youth-organization Noorte Kotkaste Järva malev

The goal of my thesis is to find out opportunities, how to make members of the paramilitary youth-organization Noored Kotkad more active in their participation through partnership and inclusion. This thesis is based on Noorte Kotkaste Järva malev.

To achieve the purpose of the thesis I carried out an inquiry within the members of Noored Kotkad Järva malev. The first part of the inquiry concentrated on the background and the activeness of the respondent. Second part tried to figure out how does lack of information influence the respondent. Third part concentrated on the thoughts of the respondents about already existing events to take part of and what kind of events are they missing. And the fourth part of the inquiry wanted to find out, if the respondents themselves want to organise an event of somekind.

The hypothesis posed in the introduction of this thesis: the main activity factor of youth participation is based on lack of interest against specific event, found confirmation. Analysing the answers given by members of the organization, the main reason for them to not participate, is the lack of interest against specific event.

The second hypothesis: members of the organization are interested in organising an event of somekind themselves, also found confirmation. Only 3% of the respondents were mainly against organising an event themselves.

The third hypothesis: there isn't an opportunity to include partnership and inclusion to the work of organization Järva malev, didn't find confirmation. The author of this thesis, believes that partnership and inclusion are one possible way to grow the activity of the young members in Noorte Kotkaste organization. It's not an easy way out and it requires a lot of work from the organization itself, leaders of the organization and also from the young members of Noored Kotkad.

Youth organizations, no matter what kind, work with the young and for them. That is why, it is a strong belief of the author of this thesis, that we should use the youth, to get answers to problems in youthwork in general. If we want to change something, when we have a problem, then we should return, if possible, to the source.